

DİQQƏT!

**SƏS QƏZETİNDƏN
NOVBƏTİ YENİLİK!**

Səs qəzeti artıq Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Video qəzet formatında nəşrə başladı.

Video xəbəri izləmək üçün telefonunuzun kamera bolməsinə daxil olub QR kodunu telefonunuza oxuduraq ekrana gələn linkə daxil olun.

QEYD: Android telefonlar üçün QR Code Reader skine proqramını telefonunuza yükləyərək videolara daxil ola bilərsiniz.

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 167 (6131) 24 sentyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Balaxanı kəndinin yeni dövrü başlayır"

Bax 2

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Balaxanı qəsəbəsində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olublar

Prezidentin köməkçisi: "Azərbaycan Ordusu qadın, uşaq və yaşlılara qarşı müharibə aparmır"

Azərbaycan Ordusu heç vaxt qadınlara və ümumiyyətlə, mülki şəxslərə döyüş aparmayıb. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri beynəlxalq humanitar hüquq, xüsusilə Cenevrə Konvensiyalarını daim öz fəaliyyətində rəhbər tutub. Qadın, uşaq və yaşlı insanlara qarşı müharibə aparan və onları hədəfə alan məhz Ermənistan silahlı qüvvələridir... **Bax 6**

Rasim Quliyev: "Sülh istəyirsənsə, müharibəyə hazır olmalısən"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 19-da Heydər Əliyev adına Bakı dərindən özüllər zavodunda "Abşeron" yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlqoy- ma mərasimində iştirakı "Əsrin müqaviləsi"nin il-dönümünə təsadüf edirdi. Bildiyiniz kimi 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi" im-zalanmışdır... **Bax 7**

Ermənilərin Azərbaycanla bağlı növbəti dezinformasiyaları iflasa uğradı

Ermənistanın istər birinci Qarabağ müharibəsi dövründə, istərsə də hazırda davam etdiyi iş-ğalçılıq siyasəti nəticəsində bu ölkənin silahlı qüvvələrinin tərkibində daxil edilməklə xarici ölkələrdən gətirilən, terror və diversiya aktları törədən muzdlu döyüşçüləri barədə zaman-zaman informasiyalar yer alıb. Söz yox ki, əgər bu ölkənin rəsmi dövlət atributikaları ilə... **Bax 12**

"Heydər Əliyev Fondu ilk gündən dövlət tərəfindən görülən işlərə öz dəstəyini göstərir"

Heydər Əliyev Fondu COVID-19 virusunu müəyyən edən laboratoriyaların fəaliyyətinin qısa müddətdə təşkilinə, eyni zamanda ölkəmizin yüksəkkeyfiyyətli testlərlə təmin olunmasına dəstək göstərib. Fond tərəfindən pandemiyanın ilk aylarında xüsusi rejimli xəstəxanalar üçün bir sıra müxtəlif tibbi avadanlıq və ləvazimatlar - həm qoruyucu vasitələr, tibbi geyimlər, həm də xəstələrin müalicəsi üçün müxtəlif dərman preparatları Almaniya, Çin, Rusiya, Türkiyə və digər ölkələrdən alınaraq Azərbaycana gətirilib... **Bax 4**

Sahibə Qafarova: "Azərbaycan xalqı heç vaxt öz ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək"

Xəbər verildiyi kimi, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığında parlament nümayəndə heyəti sentyabrın 21-dən Rusiya Federasiyasında səfərdədir. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin SİA-ya verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində sentyabrın 23-də Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın... **Bax 5**

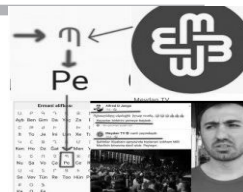

Ermənistan yalnız cəhənnəmə ümid edə bilər!

Bax 13

Həbib ermənilərin qarşısında MÜNTƏZİR dayanıb

Bax 14

İsveçrə prokurorluğu: PSJ-nin arab prezidenti 28 aylıq həbs cəzası alacaq!

Bax 16

İlham Əliyev: "Balaxanı kəndinin yeni dövrü başlayır"

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Balaxanı qəsəbəsində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva sentyabrın 23-də Bakının Balaxanı qəsəbəsində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya Balaxanı qəsəbəsində aparılan abadlıq işləri barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, burada görülən işlər qəsəbənin qədim və XX əsrin əvvəllərinə aid olan hissəsini əhatə edir. Qəsəbədəki tarixi memarlıq abidələrinin bərpası, ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması istiqamətində çox böyük işlər görülüb. Qəsəbədəki Mirzə Ələkbər Sabir adına park da bərpa olunub.

Diqqətə çatdırıldı ki, Balaxanıdakı Şah Səfi karvansarayı 1635-1636-cı illərdə inşa olunub. Bu tarixi abidə yerli əhəng daşı materiallarından tikilib və əhali arasında Xacə Ruhulla imarəti kimi tanınıb.

Qeyd edək ki, Balaxanı Bakının ən qədim yaşayış yerlərindən biridir. XX əsrin əvvəllərindəki neft bumuna qədər Balaxanı Böyük İpək Yolunun üstündə yerləşdiyindən strateji mövqeyə sahib idi. Uzun əsrlər boyu bu yer Çindən İspaniyaya qədər uzanan karvan yolunun əsas məntəqələrindən biri olub.

Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya qəsəbədəki Hacı Şəhla Məscidi və Şakir ağa türbəsinin bərpası barədə də məlumat verildi. Bildirildi ki, Hacı Şəhla Məscidi XIV əsr memarlıq abidəsidir. Şakir ağa türbəsi Balaxanı abidələrinin ən qiymətliilərindən hesab olunur.

Qəsəbədəki Ovdan XIV əsrdə inşa olunub. Ovdanın mənbəyindən su götürmək üçün 40 pilləkən aşağı enmək lazımdır. Keçmişdə ovdan vasitəsilə Balaxanın içməli suya olan tələbatı ödənilib.

Balaxanın "Qum hamamı" bir-biri ilə əlaqəli 3 hissədən ibar

rətdir. Bu hamam da qəsəbənin tarixi tikililərindən hesab olunur. Onun inşası XIV əsr təsadüf edir.

Məlumat verildi ki, Balaxanı qəsəbəsində vaxtilə 18 hamam olub. Demək olar ki, hər məhəllədə hamam inşa edilib və onlar həm adlarına, həm də memarlıq üslubuna görə bir-birindən fərqlənib.

Dövlətimizin başçısı və birinci xanım əncir dərdilər, göyərçinlərə tamaşa etdilər. Sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Balaxanı sakinləri ilə görüşdülər.

Prezident İlham Əliyev:

"Balaxanı kəndinin yeni dövrü başlayır. Mən bu münasibətlə sizi təbrik edirəm. Bilirsiniz ki, Balaxanıya mənim xüsusi diqqətim var. Hələ bir neçə il bundan əvvəl məşhur Balaxanı zibilxanasının təmizlənməsi, aradan qaldırılması artıq burada görülən ekoloji işlərə start verdi. Çünki bu, həm Balaxanı sakinlərinə böyük əziyyət verirdi, həm də əlbəttə ki, bütövlükdə Bakı şəhərinin sakinlərinə çox mənfəti təsir edirdi. O zibilxanadan qalxan tütümlər faktiki olaraq havanı böyük dərəcədə çirkəndirirdi və insanların sağlamlığı üçün də bunun böyük ziyanı olmuşdur. Mən bu yaxınlarda həmin o layihə ilə bağlı televiziyalara müsahibəmdə öz sözlərimi dedim, təkrar etmək istəmirəm, vaxtilə zibilxana olmuş yer in-

di gözəl bir poliqona çevrilib və iş yerləri yaradılıb. Burada sənaye parkı, zibilyandırma zavodu fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda, onun yanında yerləşən Böyükşor gölünün böyük hissəsi də artıq təmizləni və gölün üzərindən yol da çəkilib. Ona görə indi gediş-gəliş üçün də yaxşı imkanlar yaradılıb.

O ki qaldı, işlərin bu mərhələsinə, o da göz qabağındadır. Bütün işlər böyük məhəbbətlə, zövqlə görülüb. Həm infrastruktur layihələri, kanalizasiya, insanların rahatlığı üçün yaradılmış şərait, elektrik xətləri, binaların təmiri, dam örtükləri, yollar, küçələr, estetik görünüş - bütün bunlar bir məqsədlə edilir ki, burada yaşayan insanlar özlərini rahat hiss etsinlər, onlar üçün yaxşı şərait yaradılsın. Eyni zamanda, iş yerləri yaradılıb. Mənə verilən məlumata görə, burada yaşayan vətəndaşlar işlərə cəlb olunub. Onlar ağaclar, güllər, kollar yetişdirirlər və eyni zamanda, digər yerlərdən də gəlib burada işləyənlər var. Bütövlükdə bu abadlıq işlərində mine yaxın insan işlə təmin edilib.

Bu, işlərin birinci mərhələsidir. Hələ işlər başa çatmayıb. İşlərin böyük hissəsi başa çatıb. Ancaq hələ görüləsi işlər çoxdur və biz bunları da təcridən edəcəyik. Bir daha demək istəyirəm ki, əsas məqsəd Balaxanıda - bizim bu qə-

dim yaşayış yerində, ölkəmizin qədim yaşayış məskənində insanlar rahat yaşasınlar, daha yaxşı yaşasınlar, işlə təmin olunsunlar, ekoloji vəziyyət yaxşı olsun, hava təmiz olsun, su təmiz olsun.

Əlbəttə ki, tarixi abidələrin bərpası və aşkarlanması da məqsədlərdən biri idi. Bu gün mənə göstərilən tarixi abidələrin bəziləri yerin altında idi. O cümlədən "Qum hamamı", digər abidələr, XIV əsrdə inşa edilmiş abidələr, sovet vaxtında tikilmiş abidələr - onlar da bizim milli sərvətimizdir. Bu abidələr bir daha onu göstərir ki, bu kəndin çox qədim tarixi, qədim mədəniyyəti var. Çünki ancaq yüksək mədəniyyətə sahib olan insanlar belə tikililər inşa edə bilərdilər. O cümlədən ovdan, hamam - bu, mədəniyyət deməkdir.

Əlbəttə ki, Balaxanın gələcək inkişafı ilə bağlı fikirlər var. Artıq

xi var. Ancaq bu tarix bir növ kəndə qalmışdı. Çünki burada həm ekoloji vəziyyətin pis olması, yolların bərhad vəziyyəti və digər problemlər imkan vermirdi ki, hətta Azərbaycan vətəndaşları da Balaxanı haqqında dolğun məlumata malik olsunlar. İndi isə Balaxanı, necə deyirlər, dünya mətbuatında özünə yer tapıb və bu, hələ başlanğıcdır. Mən demişdim ki, özüm gəlib baş çəkəcəyəm, görülən işlərlə tanış olacağam. Biz Mehriban xanımla elə buna görə gəlmişik. İşlərin böyük hissəsi artıq görülüb. Görüləcək işlər Balaxanın inkişafına daha da böyük təkan verəcəkdir. Sizi bir daha təbrik edirəm.

Sakinlər: Çox sağ olun, cənab Prezident.

Əlihəsən Vəliyev: Cənab Prezident, hörmətli Mehriban xanım, qəsəbəmizə göstərdiyiniz qayğıya görə bir ağsaqqal kimi, sakinləri-

həm Bakı, həm də digər şəhərlərin sakinləri buraya gəlirlər, istirahət edirlər, gəzirlər, şəkil çəkdirirlər. Mənə verilən məlumata görə, xarici mətbuatda Balaxanı ilə bağlı materiallar dərc edilir. Avropada, Rusiyada televiziya kanallarında, internet saytlarında buraya marağ böyükdür. Əlbəttə ki, turistlərin axını daha böyük olacaq. Bu da qəsəbə sakinləri üçün yeni imkanlar yaradacaqdır. Yaxşı olardı ki, qəsəbə sakinləri turizmle bağlı məsələlərdə fəal olsunlar və bu imkanlardan istifadə etsinlər, turizm xidmətlərini qonaqlara təqdim edə bilsinlər. İndi inkişaf etmiş bir çox ölkələrin şəhərlərinin kiçik qəsəbələrində belə turizm, tarixi yerlərdə yerli sakinlər bütün ümumi işlərə qoşulurlar, həm pul qazanırlar, həm öz tarixi, mədəniyyəti haqqında məlumat verirlər, eyni zamanda, turistlər üçün də gözəl şərait yaradırlar. Ona görə bu, artıq insanların özlərindən asılı olacaq. Təbii ki, dövlət də lazımı kömək göstərəcək. Burada ictimai iaşə obyektləri, kafelər, çayxanalar turistləri cəlb edə biləcək digər obyektlər zövqlə yaradılsın ki, həyat fəal olsun, insanlar daha yaxşı yaşasınlar və xaricdən gələn qonaqlar bu gözəlliyi görə bilsinlər.

Mən bunu demişəm, siz Balaxanı sakinləri də bunu yaxşı bilirsiniz ki, Balaxanın çox böyük tari-

miz adından Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Sağ olun, var olun.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Çox sağ olun. Burada istedadlı rəssamlar var. Siz rəssamsınız?

Emin Ələkbərov: Bəli.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Çox gözəl. Bəzi əl işlərinizə baxdım, çox gözəldir, böyük zövqlə yaradılıb.

Emin Ələkbərov: Çalışmışıq ki, bacardığımızı edək. Yerli sakin olaraq çoxdankı arzularımızı həyata keçirdik, çalışdıq ki, öz potensialımızı göstərək.

Prezident İlham Əliyev: Biz də o şəkillərin önündə şəkil çəkdirdik.

Emin Ələkbərov: Təşəkkür edirik, Sizinlə qürur duyuruq. Mən Balaxanıda olan bütün sənətkarlar, elm adamları, ziyalılar, incəsənət, mədəniyyət xadimləri adından Sizə təşəkkürümü bildirirəm ki, bu cür gözəllikləri yaratmaqda bizə dəstək olmusunuz. Bir daha təşəkkür edirəm. Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə ki, bizim planlarımızda digər qəsəbələrdə görüləcək işlər var, artıq müvafiq göstərişlər verilib. İlk mərhələdə təqribən 7-8 qəsəbədə buna oxşar layihələr icra ediləcək. Ancaq əlbəttə ki, bunun yüz faiz surəti olmayacaq.

İlham Əliyev: "Balaxanı kəndinin yeni dövrü başlayır"

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Balaxanı qəsəbəsində aparılan abadlıq işləri ilə tanış olublar

ra qızılı" insan kapitalına çevirməliyik. Bax, budur, "qara qızıl" insan kapitalıdır. İnsanların rifah halı, sağlamlığı, rahatlığı, təhlükəsizliyi üçün biz neftdən gələn gəlirlərdən istifadə etdik. Deyə bilərəm ki, bu gün biz neftlə zəngin ölkələr sırasında bu siyasətə görə dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdəyik. Aparıcı beynəlxalq maliyyə qurumları da qeyd edirlər ki, Azərbaycanda neft insanların rifah halının yaxşılaşmasına xidmət göstərir. Çünki indi yoxsulluğun, işsizliyin azaldılması bunun bariz nümunəsidir. Neftlə zəngin olan ölkələrdə bəzi hallarda işsizlik baş alıb gedir. Səfalet, sosial ədalətsizlik və digər problemlər o ölkələrin cəmiyyətlərində ciddi hal alır. Amma Azərbaycanda neft insanların rifahına, ölkəmizin inkişafına xidmət göstərir.

Balaxanı və Bibiheybət dünyanın ən qədim neft mərkəzidir.

Dünyada neft hasilatı buradan başlayıb. İndi Bibiheybət qəsəbəsində də oxşar layihə icra edilir. Biz orada, ilk növbədə, Bibiheybət buxtasını təmizlədik. Yadıңызdadır nə gündə idi? Adam baxanda dəhşətə gəlirdi - qapqara, bütün torpaq qara, dəniz qara, o buruqlar, o dirəklər hamısı qara və elə bil ki, ekoloji fəlakət zəonası idi. Amma indi orada park salınıb. Biz Avropa Oyunlarının bəzi yarışlarını orada keçirdik. İndi marafon oradan başlayır. Orada incəsənət və idman şəhərcikləri, ölkəmizin ən böyük Su İdmanı Sarayı, bulvar yaradılıb. İkinci mərhələdə isə Bibiheybət qəsəbəsinin abadlaşdırılmasıdır. Orada da işlər gedir. Nə yerdədir işlər?

"Bakı Abadlıq Xidməti" MMC-nin baş direktoru Bünyad Qasımov: Cənab Prezident, Bibiheybət sözsüz ki, miqyas nöqtəyi-nəzərdən buradan balacadır. Qəsəbənin yarısından çox hissəsi artıq abadlaşdırılıb. Hazırda bir küçümüz qalıb. Orada da kanalizasiya işləri görülüb, bütün elektrik xətləri yerin altına salınıb.

Prezident İlham Əliyev: Ora da hazır olanda mənə deyir, gedib baxarıq. Bəli, Balaxanı və Bibiheybət dünyanın ən qədim neft mərkəzləridir. O vaxt Bibiheybədə mən göstəriş verdim, dedim bütün dünya bilməlidir ki, birinci neft quyusu burada qazılıb. Amma bunu əks etdirən hər hansı bir abidə var, yoxdur? Ona görə təklif etdim ki, orada qədim əşyalardan, tikinti materiallarından abidə kimi neft buruğunun maketi yaradılsın. İndi xaricdən gələn qonaqlar görürlər ki, dünyanın ən qədim neft quyusu harada qazılmışdır, əlbəttə ki, bu yerdə. Mən bu yaxınlarda demişəm, əgər o vaxt Azərbaycan müstəqil olsaydı, əgər o vaxt o neft bizim xalqımıza çatmayıdı, bu gün biz dünyanın ən zəngin ölkəsi ola bilərdik. Amma biz müstəqilliyimizi bərpa edəndə Balaxanı, Bibiheybət ekoloji fəlakət şəraitində idi və bizim xalqımıza nə verdi? Bu, artıq ritorik sualdır. Ona görə bu gün biz bu yerləri ekoloji fəlakət zonalarından ekoloji cənnət zonalarına çevirməliyik və bunu edirik.

Ağsaqqal, xahiş edirəm, mənim salamlarımı bütün ağsaqqallara çatdırın. Siz də bütün gənclərə, bütün qadınlara, Balaxanının bütün sakinlərinə salamlarımı çatdırın. Bir daha demək istəyirəm, şadam ki, bu işlər artıq başa çatmaq üzrədir. Sağ olun.

Elçin Rikabov: Səmimi qəlbədən Sizə minnətdarıq. Cəmiyyət arasına çıxırıq, balacasından böyüyünədək hamısı deyir ki, Allah Sizə cənsağlığı versin. İnanın, hər biri bu sözləri özünə uyğun ləhcədə deyir, rəsmi yox.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Bütün sakinlərə bizim dərin hörmətimizi və salamlarımızı çatdırın. Sağ olun.

Sakinlər: Sağ olun, minnətdarıq.

Əvvəli-Səh-3

Hər bir qəsəbənin özünəməxsus memarlıq üslubu var, tarixi var, tarixi görünüşü var. Ona görə hər bir qəsəbədə aparılan abadlıq işləri gerek yerli sakinlərlə də müzakirə olunsun. İlk növbədə, sakinləri narahat edən problemlər, necə ki, burada infrastruktur - kanalizasiya, dam örtükləri, binaların təmiri, elektrik xətləri, insanların gündəlik qarşılaşdığı digər məsələlər həll olunur. Eyni zamanda, təmir-bərpa işləri də mütləq yerli sakinlərin iştirakı və ağsaqqalların tövsiyəsi ilə aparılmalıdır. Çünki ağsaqqallar bu kəndlərin tarixini yaşadırlar, o tarixin canlı şahidləridir. Eyni zamanda, gənc nəsil də buna qoşulur ki, hər bir kəndin özünəməxsus görüntüsü olsun.

Vüsalə Səlimova: Çox sağ olun, cənab Prezident. Balaxanı kəndi dünya mətbuatında neftlə tanınırdı. Bundan sonra isə dünya mətbuatında bu gün Sizin köməyiniz, diqqətiniz nəticəsində aparılan bu gözəl abadlıq işləri ilə, məhz bu gözəlliklərlə tanınacaq. Buna görə də Sizə Balaxanı camaatı adından təşəkkürümüzü bildiririk.

Elçin Rikabov: Şahidi olduğumuz bütün bu gözəlliklərə görə mən də bir Balaxanı sakini kimi Sizə dərin təşəkkürümü bildirirəm.

rəm.

Prezident İlham Əliyev: Balaxanının mer-meyvəsi də gözəldir. Əncirdən dərdik, dadına baxdıq.

Birinci xanım Mehriban Əliyeva: Mənim yadıma düşdü, uşaq olanda Pırşığıda bizim bağımız var idi. Əncir tam o əncirdəndir, yaşıl, amma şirin.

Prezident İlham Əliyev: Mən dedim, o meyvələri də gerek qoruyasınız. Abşeronun üzüm növləri - "Şanı", "Ağ şanı", "Qara şanı" - indi bunlar azalıb, bəzi hallarda yoxa çıxıb. Amma onlar bal kimi şirin idi, özü də salxımlar qumun üstünə sallanırdı. Gerek biz o növləri unutmayaq, itirməyək. Onlar Abşeron xas olan gözəl nemətlərdir. Ona görə bu da nəzərə alınmalıdır.

Emin Ələkbərov: Çalşırıq bütün bu deyilənləri yerinə yetirək. Sözsüz ki, burada olan sənətkarlar milli dəyərlərimizi, köklərimizi yaşatmalıdırlar. Siz bizim keramika nümunələrimizi gördünüz. Bizim xalçaçılıq müəssisələrimiz var, burada gənc nəsil iş yerləri ilə təmin olunur. Yeni, gənc nəsil açılan bu yerlərdə artıq öz potensialını tətbiq edir və sözsüz ki, onlardan bəhrələnin.

Prezident İlham Əliyev: Elədir. Mən dəfələrlə demişəm, hələ Prezident kimi fəaliyyətə başlayanda ilk aylarda bunu demişdim ki, "qa-

Sahibə Qafarova: “Azərbaycan xalqı heç vaxt öz ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək”

Xəbər verildiyi kimi, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə parlament nümayəndə heyəti sentyabrın 21-dən Rusiya Federasiyasında səfərdədir. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə SİA-ya verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində sentyabrın 23-də Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı etdiyi parlament nümayəndə heyəti Rusiya Federasiyasının xarici işlər naziri Sergey Lavrovla görüşüb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanı və nümayəndə heyətini salamlayan Sergey Lavrov bu səfərin Rusiya-Azərbaycan münasibətlərinin daha da inkişafına dəyərli töhfə olacağına inamını bildirib. Qeyd edilib ki, Rusiya tərəfi yeni tərkibli Milli Məclisin nümayəndə heyətinin ilk səfərlərdən birini Rusiya etməsinə yüksək qiymətləndirir. Ümumiyyətlə, yüksək səviyyəli dövlət memurlarının o cümlədən, Azərbaycanın yeni xarici işlər nazirinin Rusiyaya bu cür səfərləri tərəfləri maraqlandıran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq baxımından çox önəmlidir.

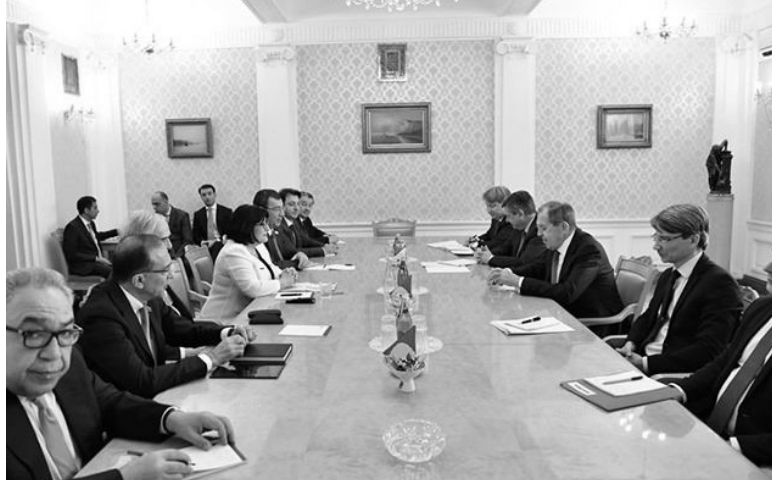
Sergey Lavrov qeyd edib ki, Azərbaycan rəsmiləri ilə aparılan söhbətlər zamanı hər iki ölkənin prezidentləri - Vladimir Putin və İlham Əliyev arasında telefon danışıqları zamanı qaldırılan məsələlərin həlli üçün birgə səylərin artırılması qərara alınıb. Rusiya Azərbaycanla həyatın bütün sahələrində o cümlədən, diplomatik müstəvidə münasibətlərini daha da dərinləşdirmək niyyətindədir. Rusiyanın xarici işlər naziri Azərbaycan parlamentinin Rusiya Federal Şurası Dövlət Duması ilə əlaqələrini, nümayəndə heyətlərimizin beynəlxalq parlament təşkilatlarında iştiraklarını önəmli hesab edib.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova bildirib ki, Azərbaycan-Rusiya münasibətləri çoxəsrlik ənənəyə malikdir və həmişə öz xarakterik xüsusiyyətləri ilə seçilib. Dövlət müstəqilliyimizi ilk tanıyan dövlətlərdən biri olan Rusiya ilə Azərbaycan arasında bu illər ərzində

strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələn güclü bir əməkdaşlıq formalaşmışdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin arasında müntəzəm təmaslar, etibarlı münasibətlər strateji tərəfdaşların münasibətləri kimi xarakterizə edilə bilən münasibətlərimizə dinamizm verir.

Mükəmməl siyasi dialoqla yanaşı, ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələr bu gün də dinamik inkişaf edir. Rusiya ölkəmizin əsas ticarət tərəfdaşlarından biridir. İki ölkə arasında bölgələrarası əməkdaşlıq coğrafiyasının sürətlə genişlənməsinə diqqət çəkən Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova bildirib ki, bu gün Azərbaycan Rusiya Federasiyasının subyektləri - Dağıstan və Tataristan, Həştərxan, Saratov, Sverdlovsk Ulyanovsk, Yekaterinburg, Vladimir, Volqoqrad və digər bölgələrlə fəal əməkdaşlıq edir.

Sədr qeyd edib ki, dövlətlərimizin parlamentləri də Azərbaycanla Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafında böyük rol oynayır. Bu gün Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi ilə Rusiya Federasiyası Federal Məclisi arasında 9 yanvar 2001-ci il tarixli Əməkdaşlıq Sazişinin müddəalarına əsaslanan əlaqələr daha dinamik karakter alır. Azərbaycan və Rusiyanın milli parlament nümayəndə heyətləri ənənəvi olaraq ən vacib və aktual məsələlərdə bir-birini dəstəkləyərək müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq edirlər. Milli Məclisdə və Federal Məclisdə dostluq qrupları fəaliyyət göstərər və qurumlar arasında daimi

ikiterəfli parlamentlərarası komissiya mövcuddur. Sədr qeyd edib ki, Cənubi Qafqazda etnik rusların sayca ən çox yaşadığı ölkə Azərbaycandır. Ölkələrimiz arasında 200-dən çox ikitərəfli sənəddən ibarət güclü hüquqi baza mövcuddur. Bunların arasında Rusiya Federasiyası ilə Azərbaycan Respublikası arasında Dostluq, Əməkdaşlıq və Qarşılıqlı Təhlükəsizlik Müqaviləsi, habelə Bakı Dostluq və Strateji Əməkdaşlıq Bəyannaməsi var.

Milli Məclisin sədri bildirib ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi bölgənin istənilən inkişafına ciddi maneələr yaratmağa davam edir. Azərbaycan münacişənin sülh yolu ilə siyasi həllinə sadıqdır. Münacişənin həlli BMT Nizamnaməsi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnəmələri və Helsinki Yekun Aktı əsasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində olmalıdır. Bütövlükdə, ATƏT-in Minsk Qrupunun nəticəsiz fəaliyyəti fonunda bu qrupun həmsədri olan Rusiya Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həlli prosesində fəal iştirak edir. Rusiya tərəfi bu sahədə çox şey göstərmişdir. Bununla birlikdə, son vaxtlar Ermənistanın Baş naziri N.Paşinyanın münacişənin həlli üçün kompromis variantının yalnız Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ xalqının öz müqəddəratını təyinetmə hüququnu

tanınması şərti ilə müzakirə edilə biləcəyi barədə “yeddi şərt” deyilən absurd açıqlamaları, münacişənin sülh yolu ilə həll üçün dünya birliyinin bütün səylərini puç edir. Həm də N.Paşinyanın erməni işğalı altındakı Dağlıq Qarabağın danışıqlar prosesinə qoşulması barədə verdiyi açıqlamalar tənqidlərə davam gətirmir.

Milli Məclisin spikeri Dağlıq Qarabağın tarixinə kiçik bir ekskurs edərək diqqətə çatdırıb ki, 1805-ci il mayın 14-də Azərbaycanda, Gəncə şəhərinin yaxınlığında yerləşən Kürəkçay qəsəbəsində Qarabağ xanlığının Rusiyanın hakimiyyəti altına keçməsi haqqında Kürəkçay müqaviləsi imzalanıb. Müqavilə Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan və Rusiya imperiyasının generalı Pavel Sisianov tərəfindən imzalanıb. Sonralar 1813-cü il Güllüstan və 1828-ci il Türkmənçay müqavilələri əsasında Azərbaycanın digər əraziləri də Rusiya imperiyasının tərkibinə keçdi. Rusiya imperiyası süquta uğradıqdan sonra 1918-ci ildə Azərbaycanda Azərbaycan Demokratik Respublikası yaradıldı və 2 il mövcud oldu. 1920-ci ildə isə, məlum olduğu kimi, Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti quruldu.

Bir il sonra isə - 1921-ci ildə Bolşevik partiyasının Qafqaz bürosu Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibində saxlanması haqqında qərar qəbul edib. Bəzi saxtakar er-

məni mənbələrinin əsassız olaraq iddia etdiyi kimi “təhvil verilməsi” deyil, “saxlanması” haqqında. 1923-cü ildə Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası Azərbaycanın tərkibində Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması barədə fərman qəbul edib. Burada həyat səviyyəsi ölkənin digər regionlarından daha yüksək idi. Burada heç vaxt heç kəs milli və dini mənsubiyyətinə görə sıxışdırılmamışdı. Ermənistan rəhbərliyi unutmamalıdır ki, müasir dünyada Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı faktını “Ermənistanın və “Artsax”ın ümumi təhlükəsizlik sistemi” kimi qələmə verərək gizlətmək alınmayacaq. Xüsusən də Ermənistanın özünün Azərbaycanın Tovuz bölgəsində döyüşlərin başlanmasına səbəb olmasından və Qarabağın hüduqlarından kənarda Ermənistanın məhz bölgə üçün bütövlükdə önəmli olan infrastruktur obyektlərini hədəf almasından sonra işğal faktını gizlədə bilməyəcək. Bütün bunlar beynəlxalq humanitar hüququn, o cümlədən 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyasının və 1977-ci il iyunun 8-də qəbul edilmiş Əlavə Protokolunun ciddi şəkildə pozulması deməkdir və hərbi cinayət kimi qiymətləndirilir. Həmin konvensiyaların ziddinə olaraq bu gün Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən Suriya və Livan qaçqınlarının qanunsuz məskunlaşdırılması xüsusi narahatlıq doğurur. Azərbaycan istənilən halda öz torpaqlarını işğaldan azad edəcək. Azərbaycan xalqı heç vaxt öz ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verməyəcək.

Sergey Lavrov Ermənistan Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi ilə əlaqədar bildirib ki, Rusiya ATƏT-nin Minsk qrupunun həmsədri kimi problemin həllinə öz dəstəyini verir və bu sahədə səylərini əsirgəmir. Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi Rusiyanın Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həllində vasitəçi olaraq əlindən gələni əsirgəməyəcəyinə inamını ifadə edib. Sonra görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin Rusiya Federasiyasına səfəri davam edir.

Vyaçeslav Volodin: “Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir”

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı etdiyi Azərbaycan parlament nümayəndə heyəti sentyabrın 23-də Rusiya Federasiyasına rəsmi səfəri çərçivəsində Federal Məclisin Dövlət Dumasının Sədri Vyaçeslav Volodinlə görüşüb. Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinə SİA-ya verilən məlumata görə, Azərbaycan nümayəndə heyətini Rusiya Dövlət Dumasında görməkdən məmnunluğunu bildiren Vyaçeslav Volodin iki ölkə arasında qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətindən danışıb.

Bildirib ki, Rusiya və Azərbaycan strateji tərəfdaş olan ölkələrdir və hazırda iki ölkənin parlamentləri arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş sənədi üzərində iş gedir. Rusiya təkcə parlamentlər səviyyəsində deyil, həyatın digər sahələrində də Azərbaycanla əməkdaşlığın inkişafında maraqlıdır.

Səmimi qəbul üçün təşəkkürünü bildiren Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qeyd edib ki, məlum pandemiya səbəbindən Ru-

siyaya nəzərdə tutulan bu səfər gec həyata keçirildi. Ümidvaram ki, bizim qarşılıqlı səfərlərimiz bundan sonra da davam edəcək. Bizim birlikdə müzakirə etməli olduğumuz çox məsələlər var. Qeyd olunub ki, qarşılıqlı münasibətlərin inkişafında dövlət başçıları İlham Əliyevin və Vladimir Putinin qarşılıqlı etibara əsaslanan münasibətləri və mütəmadi görüşləri böyük rol oynayır.

Spiker Sahibə Qafarova ikitərəfli münasibətlərin inkişafında Azərbaycan və Rusiya parlamentlərinin rolunu qeyd edərək bu sahədə hər iki ölkənin parlamentində fəaliyyət göstərən dostluq qruplarının əhəmiyyətini vurğulayıb. Bildirib ki, ölkələrimiz beynəlxalq parlament təşkilatlarında uğurlu əməkdaşlıq edir. Bildiyiniz kimi, Rusiyanın bu quruma qayıtması məsələsinin müzakirə olunduğu Avropa Şurası Parlament Assambleyasının ötən ilki iyun sessiyasında Azərbaycan nümayəndə heyəti bütövlükdə çıxış edərək Rusiyanın AŞPA-ya qayıtmasına səs verdi. Milli Məclis və Federal Məclis ara-

sında daimi ikitərəfli parlamentlərarası komissiyaların mövcudluğu təqdirelayıqdır. Sahibə Qafarova bildirib ki, bizim ölkəmiz çoxmillətli və çox konfessiyalı olmaqla, zəngin mədəni və mənəvi irsə və multikulturalizm sahəsində böyük təcrübəyə sahibdir. Buna görə də ölkəmiz hər zaman digər xalqlara və dinlərə, dünya mədəniyyətlərinin müxtəlifliyinə qarşı tolerantlıq nümayiş etdirmişdir. Bu baxımdan Cənubi Qafqazda ən çox etnik rusun Azərbaycanda yaşaması tamamilə təbii bir şeydir.

Qeyd olunub ki, ölkələrimiz arasında

200-dən çox ikitərəfli hökumətlərarası, dövlətlərarası və idarələrarası sənədləri özündə birləşdirən güclü bir hüquqi baza yaradılıb. Bu da iki ölkənin bütün sahələrdə uğurlu əməkdaşlığının şərtləndirir.

Sonra görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsi, Azərbaycanın Qərb bölgəsində - Tovuz rayonu ilə sərhəddə baş vermiş silahlı toqquşmalar barədə danışıqlıq. Sahibə Qafarova

deyib ki, biz problemin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində, ədalətli həllinə tərəfdarıq. Sülh danışıqları baş tutmasa Azərbaycan öz torpaqlarının işğaldan azad edəcək. Vyaçeslav Volodin bildirib ki, Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Problemin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıdır. Söhbətdə tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb. Görüşün sonunda Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova həmkarını ona uyğun bir vaxtda Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət edib.

Prezidentin köməkçisi: “Azərbaycan Ordusu qadın, uşaq və yaşlılara qarşı müharibə aparmır”

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev “Report”un suallarını cavablandırıb. SİA həmin müsahibəni təqdim edir.

- Milli Məclisin deputatı, Bü-töv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Qüdrət Həsənquliyev Azərbaycan Ordusunun Ermənistan baş nazirinin həyat yoldaşını əsir götürmək üçün səbirsizliklə gözlədiyini deyib. Bu barədə nə deyərdiniz?

- Azərbaycan Ordusu heç vaxt qadınlara və ümumiyyətlə, mülki şəxslərlə döyüş aparmayıb. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri beynəlxalq humanitar hüquq, xüsusilə Cenevrə Konvensiyalarını daim öz fəaliyyətində rəhbər tutub. Qadın, uşaq və yaşlı insanlara qarşı müharibə aparan və onları hədəfə alan məhz Ermənistan silahlı qüvvələridir. 2016-cı ilin aprel döyüşlərində, bu il 12 iyulda Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz istiqamətində baş vermiş toqquşma zamanı biz bir daha bunun şahidi olduq. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən yaşayış məntəqələrinin hədəfli şəkildə artilleriya atəşinə tutulması nəticəsində 76 yaşlı vətəndaşımız

Əziz Əzizov həlak oldu.

Qüdrət Həsənquliyev təcrübəli siyasətçidir. Uzun illərdir Milli Məclisin üzvüdür. Hər kəs orduya və dövlətə ləkə yaxa biləcək tərribatçı açıqlamalardan çəkinməlidir. Qüdrət Həsənquliyev dövlət məmuru olsaydı, Prezident tərəfindən cəzalandırılaraq vəzifəsindən azad edilərdi.

Ümid edirik ki, hakimiyyətin qanunverici qanadı olan Milli Məclis tərəfindən qanunda təsbit olunmuş qaydada müvafiq tədbirlər görülməkdir.

- Sosial şəbəkələrdə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən ehtiyatda olan hərbi vəzifəliyə müxtəlif ixtisaslar üzrə təlim toplanışına çağırılması barədə bəzi spekulativ fikirlər səslənir. Hətta bunu səfərbərlik kimi qələmə verənlər də vardır. Bunu necə şərh edərdiniz?

- Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə

Çağırış üzrə Dövlət Xidməti tərəfindən ehtiyatda olan hərbi vəzifəliyə müxtəlif ixtisaslar üzrə təlim toplanışına çağırılması qanunda nəzərdə tutulmuş və müntəzəm əsasda həyata keçirilən tədbirdir. Bunun səfərbərlik adlandırılması tamamilə yanlışdır. Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri şəxsi heyətlə tam şəkildə komplektləşdirilmişdir. Xüsusi səfərbərlik tədbirlərinə ehtiyac belə yoxdur. Ehtiyatda olan hərbi vəzifəliyənin hərbi hazırlıq və bacarıqlarının yoxlanılması, onların hazırlıq səviyyəsinin daim artırılması dünyanın əksər ölkələrində də geniş tətbiq olunan praktikadır. Müqayisə üçün qeyd edək ki, İsveçrə, İsrail, Skandinaviya ölkələrində bu sahədə çox tələbkar sistem mövcuddur.

“Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən ölkəmizdə hərbi toplanış tədbirləri həyata keçirilir ki, buna başqa bir don geyindirmək və ya cəmiyyətdə təşviş yaratmaq tamamilə əsassızdır. Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının kiber

diversant qruplarının azərbaycanlı adını daşıyan saxta sosial media ünvanları vasitəsilə bu kimi tərribatçı mövzuları yayması da istisna edilməməlidir.

Ordu və Əsgər müqəddəs mövzudur. Bu mövzuda yazan, sosial mediada paylaşım edən hər bir şəxs öz vətəndaşlıq borcunu və məsuliyyətini dərk etməlidir.

- Bu günlərdə xarici mediada və bəzi sosial şəbəkə profillərində guya Suriyadan Azərbaycana döyüşçülərin gətirilməsi barədə məlumatlar verilməmişdir. Bu barədə nə deyərdiniz?

- Birmənalı şəkildə qeyd etmək istərdim ki, bu, yalan və saxta məlumatdır. Bu məlumatın arxasında Ermənistanın xüsusi xidmət orqanları durur. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri şəxsi heyətlə tam komplektləşdirilmişdir. Ordumuzun yüksək döyüş hazırlığı vardır və Ermənistanın hər bir tərribatının qarşısını almağa qadirdir. Muzdlulara və terrorçulara ehtiyac olan məhz Ermənistan ordusudur. 90-cı illərdə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin aktiv fəzasında Ermənistan Livan, Fransa, ABŞ vətəndaşı olan erməni terrorçularından muzdlu kimi istifadə etmişdir. Xocalı soyqırımının törədilməsində iştirak etmiş və muzdlu terrorçulardan ibarət “Arabo” və “Aramo” terrorçu dəstələrinin Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərkibində xidmət etməsi faktıdır. İndi də Ermənistan Livan və Suriyadan gətirilən erməni mənşəli şəxslərin muzdlu kimi Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərkibinə daxil edir. Ermənistan tərəfi Yaxın Şərqdə digər istiqamət

üzrə terrorçuların Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə gətirilməsi kanalları üzərində iş aparır.

Ona görə də bu xəbərlər növbəti saxta məlumatlardan başqa bir şey deyildir.

- Sosial şəbəkələrdə yayılan saxta məlumatlara və bu kimi manipulativ fəaliyyətlərə qarşı mübarizəni necə görürsünüz?

- Ümumiyyətlə, ölkəmizin sosial şəbəkə segmentində bəzi davranış və ifadə tərzii, qeyri-peşəkar və məsuliyyətsiz şəxslər, saxta və yalan məlumatların yayılması tezliyi və intensivliyi, ordunun fəaliyyəti haqqında paylaşımın ciddi narahatlıq doğurur. Birmənalı şəkildə başa düşülməlidir ki, hər hansı fərdin sosial şəbəkələrdə paylaşdığı məlumat və ya xəbər yoxlanılmamış, yanlış, qərəzli və təhrikçi ola bilər. Bəzən iş o həddə çatır ki, peşəkar media araşdırmadan sosial şəbəkədə yayılmış xəbərə istinad edir.

Qeyd olunanlar sosial şəbəkələrin müsbət tərəflərini inkar etmir. Bu problem bütün dünyada mövcuddur. İlk növbədə, ölkə ictimaiyyətində, xüsusilə gənclər arasında sosial şəbəkə maarifləndirilməsinin artırılmasına ehtiyac var. Bu da onlarda sosial şəbəkələrin zərərli təsirlərindən qorunmaq üçün intellektual immuniteti artırır.

Sosial şəbəkələrin təsis edən böyük şirkətlər də öz məsuliyyətlərini başa düşməli və yalnız müəyyən etdikləri sünü intellektin imkanları daxilində bu problemə baxmamalı, sosial şəbəkələrdə cərəyan edən neqativ tendensiyalara qarşı effektiv tənzimləyici mexanizmlər təqdim etməlidirlər.

Sentyabrın 23-də Nazirlər Kabinetində Baş Nazir Əli Əsədovun sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihələri və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri, Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəricilərinin müzakirəsinə həsr olunmuş iclas keçirilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Baş Nazir Əli Əsədov bildirib ki, pandemiya nəticəsində “qlobal məcmu tələbin azalması, dünya bazarlarında neftin qiymət volatilliyinin yüksəlməsi, həmçinin məhdudlaşdırıcı tədbirlərin tətbiqi bütün dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan iqtisadiyyatına da təsirsiz ötürməyib və nəticədə ölkəmizdə də iqtisadi fəallığın azalması müşahidə olunub”.

Baş Nazir xərclərin səmərəliliyi və qənaətin vacibliyini vurğulayaraq deyib: “Büdcə təşkilatları tərəfindən cari xərclərdən səmərəli, düzgün istiqamətdə və qənaətcil istifadə olunmalıdır. Çünki bir çox

Nazirlər Kabineti büdcə məsələlərini müzakirə edib

hallarda büdcə təşkilatlarında izafi xərclərə yol verilir, ştat vahidlərinin sayı artırılır, lazım olmayan alışlar həyata keçirilir, satınalmalarda qiymətlər olduğundan çox yüksək göstərilir. Həmçinin büdcə alışlarında bir qayda olaraq idxala üstünlük verilir. Aidiyyəti orqanlar tərəfindən büdcə təşkilatlarında cari xərclərin effektiv istifadəsinə nəzarət daha da gücləndirilməlidir. Eyni zamanda, prioritet olmayan tədbirlərin keçirilməsinə üstünlük verilməməli, bu istiqamətdə xərclər optimallaşdırılmalı, o cümlədən lüzumsuz ezamiyyətlər və əlaqəli xərclər azaldılmalıdır.

Növbəti ilin dövlət büdcəsində əsaslı xərclər çox önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Təbii ki, investisiya xərcləri iqtisadi artıma, məşğulluğa müsbət təsir edir. Lakin, investisiya proqramlarının şəffaflığının, iqtisadi səmərəsinin və gəlirliliyinin yüksəldilməsi olduqca vacibdir. Qeyri-prioritet təşkil edən investisiya layihələri ixtisar olunmalı və ayrılmış vəsaitlər qənaətlə istifadə edilməlidir”.

Baş Nazir daha sonra diqqəti Prezident İlham Əliyevin dövlət

şirkətlərinin fəaliyyətinin səmərəliliyini artırılması haqda tapşırığına cəlb edib: “Prezident İlham Əliyev avqustun 6-da keçirdiyi videomüsavirədə dövlət şirkətlərində idarəetmənin təkmilləşdirilməsini, dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyinin göstərilməsinə baxmayaraq, onların fəaliyyətinin səmərəli olmadığını, əksər dövlət şirkətlərinin maliyyə vəziyyətinin ağır olduğunu, borclanma yükünün artdığını və bu sahədə nəzarət funksiyasının kifayət qədər effektiv olmadığını bildirib.

Qeyd olunan problemlərin həlli məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 7 avqust tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan İnvestisiya Holdingi yaradılıb və bu qurumun qarşısında çox vacib və ciddi tapşırıqlar qoyulub”.

Qeyd olunub ki, ölkənin hərbi potensialının və ordu quruculuğunun daha da gücləndirilməsi istiqamətində növbəti ilin büdcəsində də ciddi artım nəzərə alınıb və ölkənin müdafiə qabiliyyətinin və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, xüsusi müdafiə xarakterli layihələr və tədbirlər üçün maliyyə təminatı

nın yaradılması növbəti büdcə ilində də öz prioritetliyini saxlayacaq.

Baş Nazir qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ortamüddətli perspektivdə, o cümlədən 2021-ci ildə də Hökumət qarşısında qoyulan bütün tapşırıqlar vaxtında və bütövlükdə icra olunacaq.

İclasda İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov, Maliyyə nazirinin müavini Azər Bayramov, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Baş naziri Səbuhi Məmmədov, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Rövşən Rzayev çıxış edərək büdcə layihəsi haqda fikirlərini bildiriblər. Sonda Nazirlər Kabineti xüsusi Qərarla “Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il üzrə dövlət büdcəsinin və icmal büdcənin layihələri və sonrakı üç il üçün icmal büdcənin göstəriciləri” və “Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il və gələn üç il üzrə iqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyası və proqnoz göstəriciləri”nin bəyanı və layihələrin və “Büdcə sistemi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 12-ci maddəsində nəzərdə tutulan digər sənədlərlə birlikdə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilməsi haqqında Qərar qəbul edib.

Azərbaycanın xarici siyasi şərtlər daxilində

şinqton bu məqama son zamanlar daha çox üstünlük verir və Azərbaycanla əlaqələri genişləndirməyə çalışır.

Nəticədə, geosiyasi kontekstdə çox maraqlı mənzərə alınır: Qərbi Cənubi Qafqazda Azərbaycanı reallaşdırmanın mümkün olmadığını siyasi səviyyədə qəbul edirlər. Bu da onların Ermənistanı himayədarlıq siyasətində müəyyən korreksiyalara səbəb olur. Deməli, faktiki olaraq, Azərbaycanın tutduğu qətiyyətli və müstəqil xarici siyasət yolu böyük dövlətlərin belə regional siyasətinə getdikcə daha çox təsir etməyə başlayıb.

Bu tezis işığında Rusiya və Türkiyənin Cənubi Qafqaz kontekstində Azərbaycan siyasəti çox maraqlıdır. Moskva Ermənistanı müəyyən səviyyəyə qədər müdafiə edə biləcəyini ermənilərin son Tovuz təxribatı zamanı nümayiş etdirdi. Yəni Kreml Azərbaycana qarşı sərtlik nümayiş etdirmədi. Lakin hərbi əməliyyatlardan sonra onu göstərdi ki, Ermənistan hələ də havadarlıq edir. Bunu iyulun 16-dan başlayaraq Ermənistanı yüz tonlarla silah verilməsi təsdiq edir. Bu hadisəyə Azərbaycan Prezidenti konkret, obyektiv və qətiyyətli münasibətini bir neçə dəfə bildirib. Moskvaya çatdırılıb ki, Azərbaycan cəmiyyəti həmin faktordan narahatdır. Buna reaksiya verən Rusiya rəhbərliyi vurğulayıb ki, Azərbaycanla münasibətlərə böyük önəm verir. Belə çıxır ki, Moskva Cənubi Qafqaz siyasətində ciddi səviyyədə prioritetləri dəyişmək fikrində deyil və bundan sonra da təcavüzkar Ermənistanı yardımlar edəcək. Azərbaycanın güclənməsi və haqlı olması məsələsini də qulaqardı edə bilməz. O halda gözlənilir ki, Rusiya Azərbaycana münasibətdə müəyyən balans saxlamağa cəhd edəcək.

Bunun fonunda Türkiyənin Cənubi Qafqaz siyasətində bir sıra mühüm yeniliklərin olması diqqəti çəkib. Hər şeydən öncə, Ankara Tovuz təxribatı zamanı açıq, bir-mənalı və qətiyyətlə bəyan etdi ki, Türkiyə bütün imkanları ilə haqsızlığa uğramış Azərbaycanın yanındadır. Bundan sonra Azərbaycanla birgə hərbi təlimlər keçirərək real gücünü nümayiş etdirdi. Bu, ciddi geosiyasi addımdır. Həm də Azərbaycanın regionda geosiyasi mövqeyinin yeni səviyyəyə yüksəlməsi əlamətidir. Artıq heç kəs şübhə etmir ki, Cənubi Qafqazda Azərbaycan-Türkiyə geosiyasi gücü var və Bakı ilə münasibətlərdə istənilən dövlət bunu nəzərə almağa məhkumdur. O cümlədən böyük dövlətlərin Azərbaycan siyasətində hə-

Müasir dünyada istər regional, istərsə də beynəlxalq proseslərdə qeyri-müəyyənlik və risklər artıqca müstəqil dövlətlərin xarici siyasət prioritetlərinin məzmunu daha da aktuallaşır. Hər bir dövlət xarici siyasət məqsədlərinin uğurla həyata keçirilməsi üçün əlavə güc sərf etməli olur. Bu zaman mövcud vəziyyətin düzgün qiymətləndirilməsi və səmərəli fəaliyyət yolunun seçilməsi vəzifəsi ön plana çıxır. Cənubi Qafqaz ənənəvi olaraq global geosiyasətin ən fəal istiqamətlərindən biri olub. Hazırda da bu region uğrunda böyük dövlətlərin amansız mübarizəsi davam edir. Onun fonunda Ermənistanın təcavüzkar və pozucu xarici siyasəti regionda risk və qeyri-müəyyənliyi artırır. Vurğulanan məqamların fonunda Azərbaycanın xarici siyasətini necə xarakterizə etmək olar? Ölkə rəhbərliyinin bu istiqamətdə atdığı addımların üzərində geosiyasi kontekstdə geniş dayanmağa ciddi ehtiyac duyuruq.

Cənubi Qafqazın ən güclüsü: yeni çağırışlara çevik reaksiya

Global miqyasda müstəqil və uğurlu xarici siyasət yeritmək incə və geniş yanaşma tələb edir. Tarixi təcrübə göstərir ki, bu prosesdə qarşıya çoxlu sayda problemlər çıxır və ya qəsdən çıxarılır. Onların həlli liderin qətiyyətindən çox asılıdır. Azərbaycan Cənubi Qafqazda xarici siyasətində müstəqilliyi daim üstün tutan güclü dövlətdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi xarici siyasət kursu həm zamanın sınaqlarından böyük uğurla çıxmaqda, həm də Prezident İlham Əliyev tərəfindən böyük inamla davam etdirilməkdədir. Bu tezis işi-

ğında Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet aspektlərinə geosiyasi-nəzəri olaraq baxmağa çalışacağıq.

Məlumdur ki, bütün dünya dövlətləri son illər baş verən global proseslərin təsiri ilə xarici siyasətlərini korrekte etməyə məcbur qalıblar. Hətta ABŞ, Çin və Rusiya kimi supergüclər belə müəyyən istiqamətlərdə xarici siyasət kurslarına yenidən baxmağa başlayıblar. Bu sırada Vaşinqton və Moskvanın Cənubi Qafqaz siyasətlərinə hansı aspektlərdə düzəlişlər etməyə başlamaları maraqlıdır. Çünki həmin faktorun yerli dövlətlərin xarici siyasət kursuna da mümkün təsirdən danışmaq mümkündür.

Amerika Gürcüstanda geosiyasi

üstünlük əldə etdikdən sonra Ermənistanla bağlı Vaşinqtonun mövqeyində əlavə dəyişiklik yoxdur. Lakin Gürcüstan hakimiyyəti-nə seçki islahatları ilə bağlı olan təzyiqlər göstərdi ki, Amerikanın bu ölkədə heç də hər şey qanə etmir. Bu, Gürcüstanı bundan sonra da müxtəlif məsələlərlə bağlı təzyiqlərin ola biləcəyi anlamına gəlir.

Ermənistan və Gürcüstandan fərqli olaraq, ABŞ-in Azərbaycan siyasətində əlavə bir ciddi dəyişiklik gözə dəymir. Bunun səbəbi Azərbaycanın bütün istiqamətlərdə uğur qazanmasıdır. Bakı müstəqil siyasət kursundan zərər qədər də kənara çəkilmir və Vaşinqton anlayır ki, belə şəraitdə təzyiqlərin nəticəsi olmayacaq. Digər tərəfdən, Azərbaycanın enerji daşıyıcıları sahəsində həyata keçirdiyi siyasət bütün dünyanın enerji təhlükəsizliyi üçün əhəmiyyət kəsb edir. Va-

İyasəti: sürətlə dəyişən də yeni məzmun çalaları

min faktora görə düzəlişlərin olduğu açıq gözlə görünür.

Beləliklə, Cənubi Qafqazın geosiyasi dinamikasında mühüm dəyişiklik baş verib. Bu regionda artıq Azərbaycan-Türkiyə geosiyasi birliyi və hərbi gücünü nəzərə alaraq hərəkət etməyə məcburdurlar. Şübhəsiz ki, belə bir keyfiyyət dəyişikliyi regionda geosiyasi balansın təminində ciddi rol oynayır. Bu prosesin uzun müddət qalacağına ekspertlər əmindirlər. Deməli, Azərbaycanın xarici siyasət kursunun bundan sonrakı inkişafına da həmin məqamı nəzər alaraq baxmaq lazım gəlir. Bu isə qarşımıza tamamilə fərqli bir siyasi mənzərə çıxarır. Onun müxtəlif aspektləri üzərində dayanacaq.

Öncə vurğulayaraq ki, Cənubi Qafqazın geosiyasi mənzərəsi ciddi dəyişməyindən Azərbaycanın xarici siyasət kursunda da ciddi dəyişiklik müşahidə edilmir. Tamamilə normal haldır. Həm də ona görə ki, Azərbaycan davamlı olaraq müstəqil və milli maraqlara əsaslanan xarici siyasət həyata keçirir və regionda situasiyanın dəyişməsi bu xəttin də dəyişməsi anlamına gəlməməlidir. Bununla yanaşı, Azərbaycan bir sıra istiqamətlərdə daha açıq, qətiyyətli və sət addımlar ata bilər. O cümlədən Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı rəsmi Bakı yeni səviyyədə qətiyyət nümayiş etdirməkdədir. Buna Azərbaycan rəhbərliyinin ciddi əsasları vardır.

Məsələ ondan ibarətdir ki, rəsmi İrəvanın son dövrlərdə atdığı tərribatçı addımlar, ümumiyyətlə, danışıqlar prosesini zərbə altında qoyur. Belə ki, münaqişə zonasından məsafəyə çox uzaqlarda olan Azərbaycanın bir bölgəsində davamlı olaraq atəşkəsi pozub, müxtəlif hərbi tərribatlara əl atmaq, əslində, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Dağlıq Qarabağdan yayındırmaq deməkdir. Erməni generalların "yeni müharibə, yeni torpaq" kimi cəfəng tezislərinin reallaşma imkanının olmadığını hər kəs bilir. Bu səbəbdən yaxşı anlaşılır ki, Tovuz istiqamətində törədilən tərribatlarda əsas məqsəd Dağlıq Qarabağdan diqqəti yayındırmaqdır ki, bu da ilk növbədə danışıqlar formatına və prosesinə zərbə vurur. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanın xarici siyasət kursunun ən prioritet istiqaməti Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri çərçivəsində və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə uyğun olaraq ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyi əsasında

ədalətli həll edilməsindən ibarətdir, onda rəsmi İrəvanın danışıqlar prosesini pozmasının nə dərəcədə ciddi geosiyasi risk meydana gətirdiyinə bir daha əmin olarıq.

Xarici siyasətdə liderin rolu: İlham Əliyev nümunəsi

Əlbəttə, Azərbaycan rəhbərliyi müəyyən etdiyi xarici siyasətin prioritet istiqamətləri üzrə uğur əldə etməkdə qətiyyətli və israrlıdır. Deməli, Ermənistan hakimiyyətinin tərribatçı addımları Azərbaycanın xarici siyasət kursunda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi şərti ilə həll edilməsi məsələsinə yeni səviyyədə aktuallaşdırıb. Bu məqam Prezident İlham Əliyevin fikirlərində və konkret əməli addımlarda özünü qabarıq surətdə göstərməkdədir.

Buradan vacib bir nəticə çıxara bilərik: Cənubi Qafqazda müşahidə edilən geosiyasi proseslərin yeni dinamikası Azərbaycanın xarici siyasətində Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli məsələsinə daha da aktuallaşdırıb və rəsmi Bakı üçün bu məqam xüsusi həssaslıq təşkil edir. Eyni zamanda, belə bir vəziyyət Azərbaycanın xarici siyasətinin başqa bir prioritet istiqamətini yeni miqyas, genişlik və dərinlikdə gündəmə gətirir. Regionun geosiyasi dinamikasının yeni "ritmləri" fonunda Azərbaycanın daxili risk mənbələrinin mövcud olmadığını və əsas təhlükələrin ölkəmizin xaricində formalaşdığını nəzərə alaraq, düzgün siyasət və zəruri tədbirlərlə ölkəmizin xaricdən olan risklərdən qorunması və təhlükəsizliyin təmin edilməsi ön plana çıxır.

Bu, təhlükəsizliyin təmini baxımından çox maraqlı məqamdır. Çünki xaricdən olan riskləri və təhlükələri neytrallaşdırmaq üçün Azərbaycan artıq daha aktiv şəkildə Türkiyə ilə koordinasiyalı hərəkət etmək seçimini edib. Deməli, xarici siyasətin prioritetləri sırasında daha bir özəllik özünü aydın şəkildə göstərməkdədir. Cənubi Qafqazda, Yaxın Şərqdə, Aralıq dənizi hövzəsində, Avropa və Asiyada Azərbaycan-Türkiyə tandemi bütöv və vahid geosiyasi güc kimi çıxış etməyə başlayıb. Bu, ümumiyyətlə, qlobal siyasətdə yeni qüvvənin formalaşdığı anlamına gəlir. Azərbaycan və Türkiyənin beynəlxalq arenada vahid geosiyasi güc kimi fəaliyyətinin bünövrəsində hər iki ölkənin xarici siyasət kursunda yer almış üç prinsip dayanır.

Onlar aşağıdakılardır: dövlətlərin daxili işlərinə qarışmamaq və

xarici müdaxiləni inkar edən dövlətlərarası münasibətlərin dəstəklənməsi, Azərbaycan və Türkiyənin milli maraqlarına və xalqın mənafeyinə cavab verməyən beynəlxalq hərəkətlərdən və təşəbbüslərdən kənar durulması və milli maraqlarımıza əsaslanan siyasətin daha da gücləndirilməsi, iki qardaş dövlətin beynəlxalq təşkilatlarla uğurlu əməkdaşlığının və çoxtərəfli diplomatiyanın genişləndirilməsi. Bu prinsiplər üçün ortaq olan əsas məqsəd isə yuxarıda vurğuladığımız kimi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində bərpa edilməsidir.

Burada bir mühüm məqamı vurğulamaq gərəkdir. Yuxarıda ifadə edilən yeniliklər Azərbaycanın xarici siyasət kursunun fərqli bir müstəviyə transformasiyası və ya məzmununun və strateji hədəflərin radikal dəyişməsi demək deyil. Ölkənin xarici siyasətində özünü göstərən həmin yeniliklər mövcud xarici siyasət kursunun dəyişən geosiyasi situasiyaya milli maraqlar çərçivəsində çevik reaksiyasını əks etdirir.

İndiki şəraitdə Azərbaycan xaricdən olan təhdidləri və riskləri neytrallaşdırmaq üçün həm özünü gücləndirir, həm də müttəfiqləri ilə daha aktiv surətdə koordinasiyalı davranmalıdır. Bu fəaliyyətdə, təbii ki, Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarla daha fəal işləməsi də zərurət kimi qarşıya çıxır. Deməli, faktiki olaraq, söhbət Azərbaycanın xarici siyasət kursunun regional və qlobal miqyasda daha fəal və geniş təsir səviyyəsinə çıxması ehtiyacından getməlidir. Əlbəttə, bu böyük vəzifəni təmin edən sistemli fəaliyyət, güclü siyasi lider və konkret proqramlar olmalıdır. İlham Əliyevin atdığı addımlar bu vəzifənin öhdəsindən yüksək səviyyədə gələndiyini göstərir. Bu isə xarici siyasətdə çox mühüm bir məqamın özünü göstərməyə başladığı anlamına gəlir. Həmin faktor siyasi liderin xarici siyasətdə yeri və rolunun daha da yüksəlməsi ilə bağlıdır.

Ümumiyyətlə götürdükdə, dünyanın bütün müstəqil dövlətlərində hazırda şəxsiyyətin, liderin rolu daha da aktuallaşıb. ABŞ-da prezident seçkisinin gedişatı göstərir ki, iddiaçılar öz şəxsi qabiliyyətlərini daha çox qabardır və problemləri həll etməyə qadir şəxsi keyfiyyətlərə malik olduqlarını sübut etməyə çalışırlar. Çünki dünya üzrə geosiyasi dinamika o dərəcədə mürəkkəbləşib və mənzərə ziddiyyətlərlə doludur ki, hər bir dövləti uğura ancaq güclü şəxsiyyətlər apara bilər.

Rusiya, Çin, Hindistan, Yaponiya, Türkiyə kimi dövlətlərin başçıları da eyni meyarlara görə qiymətləndirilir. Məsələn, ekspertlər Rusiyada Vladimir Putinin şəxsi keyfiyyətlərinin, faktiki olaraq, dövlətin uğurları əsasında dayandığını açıq deyirlər. Yaponiya, Çin və Hindistanda da eyni yanaşma və qiymətləndirmədir.

Azərbaycan Prezidentinin güclü siyasi iradəyə, diplomatik peşəkarlığa, qətiyyətə malik olduğuna bütün dünya növbəti dəfə əmin oldu. İlham Əliyev Rusiyada "Valday" klubundakı nitqində, Münxen Təhlükəsizlik Konfransında, MDB-nin müxtəlif tədbirlərində, ikitərəfli görüşlərdə açıq, ədalətli, əmin mövqeyi və əsl siyasi xadim qətiyyəti ilə bütün dünyanın hörmətini qazandı. Azərbaycan Prezidenti sübut etdi ki, həm aktiv, həm də ədalətli və beynəlxalq hüquqa əsaslanan fəaliyyətindən zərər qəddər də geri addım atmayacaq və həqiqəti istənilən siyasətinin bir-başa üzünə deyəcək.

Nümunələr kifayət qədərdir. Məsələn, Aşqabadda MDB-nin dövlət başçıların zirvə toplantısında faşist cəlladı Qaregin Njde ilə bağlı Ermənistanın siyasətini ifşa etdi. Münxen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı panel müzakirələr zamanı, eləcə də Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin videokonfrans formatında keçirilən sammitində Ermənistan və Paşinyana növbəti dəfə öldürücü və sarsıdıcı siyasi-diplomatik zərbə vurdu. Bakıda Yunanistanın yeni səfirinin üzünə dedi ki, Şərqi Aralıq dənizində Türkiyənin yanındadır, çünki Ankara haqlıdır və Türkiyə qardaş dövlətdir. İlham Əliyev verdiyi müsahibələrdə ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrlərinin fəaliyyətsizliyini, tərəfkeşliyini və faktiki olaraq, heç bir problemi həll etmədiyini açıq ifadə etdi. Azərbaycanın dövlət başçısı Ermənistanla meydan oxudu və "vuruşmaq istəyirsinizsə, gəlin tək-tək vuruşaq" dedi.

Heç şübhəsiz, bütün bunlar dünya ictimaiyyətində çox güclü təəssürat yaratdı. Artıq hər kəs anlayır ki, türk dünyasında bir deyil, ən azı iki yüksək səviyyəli, qətiyyətli, məqsədini açıq deyib onu həyata keçirən lider vardır: Rəcəb Tayyib Ərdoğan və İlham Əliyev! Və bu da təsadüfi deyil, real proseslərə dayanan faktdır. Çünki İlham Əliyevin qətiyyətli və ədalətli davranışı arxasında lider kimi əldə etdiyi saysız-hesabsız uğurlar dayanır. Azərbaycan artıq bütün sahələrdə gücü olan, sözünü deyən dövlətdir! Xarici siyasət kursunda

da bu güc mütləq özünü göstərməli idi. Deməli, hazırda xarici siyasət kursumuzun çox əhəmiyyətli bir özelliği də vardır: xarici siyasət iradəli, çox fəal, təşəbbüskar, yenilikçi və yenilməz siyasi lider tərəfindən hazırlanır və reallaşdırılması yolları müəyyən edilir! Azərbaycanın xarici siyasət kursunda şəxsiyyətin yeri və rolu daha aktual bir səviyyəyə yüksəlib. Bu isə həm daxildə, həm də xaricdə Azərbaycan iqtidarının mövqeyinin daha da möhkəmlənməsi anlamına gəlir. Söz yox ki, xarici siyasətimiz üçün bu, çox əlamətdar haldır.

Onu da vurğulayaraq ki, İlham Əliyev xarici siyasət kursunda daha böyük nailiyyətləri daxili siyasətdəki fəallığı, şəffaflığı, milliliyi və ədalətliyi əsasında əldə edib. Bu, xeyli dərəcədə xarici siyasətin konkret prioritetlərindən biri əsasında müəyyən olunur. Konkret olaraq, milli-mənəvi və dini dəyərlərimizə sadıq olaraq və əsrlər boyu formalaşan zəngin təcrübəmizdən çıxış edərək dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq və multikulturalizmin təşviq edilməsi xətti inkişaf etdirilir. Bunun üçün İlham Əliyev milli tərbiyəni, dövlət dilini, adət-ənənələri, mədəniyyəti, iqtisadiyyatı, sosial ədaləti, insanlığın rifahını daha da inkişaf etdirmək istiqamətində konkret proqramlar reallaşdırır. O cümlədən koronavirus pandemiyası dövründə Azərbaycan insanının sağlamlığının hər şeydən üstün tutulması çox sevincindir.

Bütün bunlar Azərbaycanın xarici siyasətində Avropa və Amerika istiqamətinin prioritetini qətiyyətə arxa plana atmır. Əksinə, Azərbaycanın qətiyyəti və inkişafı ABŞ və Avropa İttifaqı ölkələrinin də Bakıya daha diqqət və məsuliyyətlə yanaşmasını tələb edir. Hazırkı mərhələdə xarici siyasətin mühüm çalılarlarından birini bu məqam təşkil edir. Deməli, yaxın perspektivdə Qərb istiqamətindən də Azərbaycana faydalı olan addımların atılmasının bünövrəsi qoyulub.

Beləliklə, Azərbaycanın xarici siyasəti, faktiki olaraq, sürətlə dəyişən geosiyasi şərtlər daxilində Cənubi Qafqazda yeni fəallıq səviyyəsinə yüksəlib. Bu, xarici siyasətin bir sıra yeni faktorlarının meydana gəlməsi ilə müşayiət olunur. Hazırda real olaraq Azərbaycan regionun ən fəal dövlətidir. Onun daxili və xarici siyasəti harmoniya halında aktivləşməkdə və bütövlükdə Cənubi Qafqazın geosiyasi mənzərəsinə yeni çalılar qatmaqdadır. Gözlənilir ki, bu proses getdikcə güclənəcək!

Ermənistanın Azərbaycana qarşı təxribatları davam edir. İyulda dövlət sərhədində törədilən hadisənin ardınca sentyabrın 20-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinə məxsus taktiki pilotsuz uçuş aparatı (PUA) ölkəmizin dövlət sərhədini pozub və Azərbaycanın Hava Hücumundan Müdafiə bölmələri tərəfindən məhv edilib. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin sentyabrın 21-də yaydığı bəyanatda deyilir: Ermənistan və Azərbaycan qoşunlarının təmas xəttində və Ermənistanla dövlət sərhədi istiqamətində vəziyyət düşmən tərəfindən məqsədyönlü şəkildə getdikcə daha da gərginləşdirilir.

Son zamanlar Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən atəşkəs rejiminin kobud şəkildə pozulması hallarının artması, təmas xəttinə yaxın yaşayış məntəqələrimizin, mülki əhalinin və infrastrukturun müntəzəm atəşə tutulması, daha iriçaplı silahlardan istifadə olunması, mövqelərimizə qarşı keçirilən kəşfiyyat-təxribat fəaliyyətləri, o cümlədən pilotsuz uçuş aparatlarının (PUA) geniş tətbiqi cəbhədə vəziyyətin ciddi kəskinləşməsinə səbəb olub.

“Bütün hallarda Azərbaycan Ordusunun qoşun növlərinin tətbiqi ilə düşmən təxribatlarının qarşısı alınıb və o, ağır itkilərə məruz qalıb. Belə ki, dünən gecə saatlarında Hava Hücumundan Müdafiə bölmələrimizin fəaliyyəti nəticəsində düşmənin daha bir taktiki PUA-sı məhv edilib”, - bəyanatda vurğulanıb.

Rəsmi Yerevan dövlət sərhədində və qoşunların təmas xəttində vəziyyəti niyə gərginləşdirir? Ermənistan Azərbaycanla müharibə etmək istəyir? İşğalçı ölkənin belə arxayın hərəkət etməsinə səbəb nədir?

Ermənistan ictimai-siyasi və iqtisadi vəziyyət keçmiş iqtidarların dövründəkindən fərqlənir. Əhəlinin güzəranı gün-gündən ağırlaşır. Muxalifət lideri, milyonçu deputat Qaıq Sarukyanın dediyi kimi, son 2 ildə ağır sosial durum səbəbindən 120 mindən çox insan Ermənistanı tərk edib.

Ermənilərin başlıca dolanışq mənbəyi sayılan Rusiyanın qapılarını bağlaması isə Ermənistanı gərginliyi daha da artırır. Bir neçə həftədir buna etiraz olaraq Ermənistan aksiya keçirilir. Hətta “Rusiyanı istəyirəm!” şüarı altında avtomobil yürüşü təşkil olunub.

Muxalif Çiçəklənən Ermənistan Partiyasından

olan deputat Mikael Melkumyan Rusiya Dövlət Dumasının MDB işləri üzrə komitəsinin başçısı Leonid Kalaşnikova ermənilərin Rusiyaya buraxılması üçün müraciət edib. Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan sərhədin oktyabrın 8-9-da açılacağını bildirib. Ancaq Rusiya tərəfi hələ bu barədə heç bir açıqlama yaymayıb. Bu aksiyalar və sərhədin bağlı saxlanması Moskvanın Yerevana qarşı “yüngül güc” siyasəti tətbiq etməsi kimi qiymətləndirilməlidir. Bütün bunlar isə iki ölkə arasında münasibətlərin gərgin olduğunu göstərir.

Ermənistanın ABŞ-la münasibətlərinin də yüksək səviyyədə olduğunu söyləmək mümkün deyil. Sentyabrın 14-də iki ölkə arasında strateji dialoqun ikinci mərhələsi keçirilib. Onlayn formada baş tutan danışıqlarda ikitərəfli əlaqələrin inkişafı, müqavilələrin icra vəziyyəti müzakirə olunub. Qeyd etmək yerinə düşər ki, bu format 2018-ci ilin aprel hadisələrindən sonra (Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsinə səbəb olan etiraz aksiyaları) yaradılıb.

Erməni təhlilçilər və müntəzəmlər ABŞ-la münasibətlərin aşağı səviyyədə olmasından narazıdır. Onların fikrincə, qonşu dövlətlər Ağ ev üçün strateji əhəmiyyət daşıdıqları halda Ermənistan sadəcə danışıqlar aparılan bir dövlət statusundadır. Ermənistanın ABŞ-la ticarət əlaqələri quran dövlətlər arasında 170-ci yerdə olması da, işğalçı ölkənin rəsmi Vaşinqton üçün o qədər də böyük əhəmiyyət daşımadığını göstərir.

Ermənistanın mövcud hökuməti və onun yürütdüyü siyasəti Rusiya və ABŞ-da tam dəstəkləmir, hakimiyyətdəki siyasi qüvvələri təcrübəsiz sayaraq ölkəni daha ağır vəziyyətə sürüklə-

Yeni müharibə astanasında - havadarlarının diqtəsi, Paşinyanın avantürası

newtimes.az/organisations/6736/?fbclid=IwAR33IBbSP6d_JIP35A0ABMFYxyxAYIMyateSEJ1szRemk90HLDH5KP9Qfs

NEWTIMES THE THINKING OF FUTURE HƏZ DÜNYA SİYASƏTİNİN BÜTÜN SİRLƏRİNİ AÇIRIQ ANALYTICAL INFORMATION

SİYASƏT GEOSİYASƏT İQTİSADİYYAT BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR QLOBA PROSESLƏR VƏ TRENDLƏR MÜSAHİBƏLƏR ŞƏRHLƏR KİBER MƏKAN

BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLAR AVROPA ASİYA AMERİKA AFRIKA AVSTRALIYA VƏ OKEANİYA

Yeni müharibə astanasında - havadarlarının diqtəsi, Paşinyanın avantürası

Siz buradasınız: Əsas sahifə >>> BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLAR >>>

0 şərh Yazı aralığı Font ölçüsü Çap

Qoşulu olduğu bölmələr

- beynəlxalq münasibətlər
- global proseslər və trendlər
- iqtiadiyyat
- beynəlxalq təşkilatlar
- şərhlər
- ekspertlər
- münasibətlər

Müəllifin digər yazıları

Aktual Səfərlər

Antonio Quterres: "Pandemiya qiyamət bəşinci atəşidir"

Diplomatik güşə

Sudan-Azərbaycan iqtisadi münasibətlərinin inkişafı Azərbaycan-Afrika münasibətlərinin inkişafı üçün də əsas yarada bilər

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik

diyini bilir.

Ermənistanı sosial-iqtisadi tənəzzül fonunda siyasi proseslər getdikcə gərginləşir. Ölkədə yeni siyasi muxalifət formalaşır. Onlardan birinin lideri, Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin keçmiş direktoru, Vətən Partiyasının sədri Artur Vanesyan ölkədəki vəziyyətdən çıxış yolunun dəyişikliklərdə olduğunu vurğulayaraq bildirib ki, yaxın zamanda Ermənistanı ciddi siyasi hadisələr olacaq. Onun sözlərinə görə, başçılıq etdiyi partiya həmin siyasi prosesdə aparıcı rol oynayacaq.

Rəsmi Yerevan ölkədə yaranmış vəziyyətdən çıxış yolunu diqqəti yayındırmaqda görür. Başqa sözlərlə, baş nazir N.Paşinyanın və hökumətinin Azərbaycana qarşı təxribat xarakterli addımları diqqəti həllində çətinlik çəkdiyi çoxsaylı problemlərdən yayındırmaq məqsədi daşıyır. Törətdiyi təxribatın cavabı verildikdə isə ölkə cəmiyyətinə və beynəlxalq ictimaiyyətə “Türkiyə-Azərbaycan Ermənistanı təkləyir” ismarığını verməyə çalışır, köhnə bəyətini yenidən oxuyurlar: Ermənilər iki türk dövlətinin mühasirəsində qalıb, “inildəyir” və s.

Bu erməniyin əsas xəttidir: “Biz ermənilər türklərlə əhatə olunmuşuq. Belə şəraitdə nəfəs belə ala bilmirik”.

Onlar Türkiyə, Azərbaycan Respublikası, Güney Azərbaycan, Gürcüstanda Borçalı bölgəsini nəzərdə tuturlar.

Ermənilərin Azərbaycan və Türkiyəyə atdığı çirkabların cavabını Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Heydər Əliyev adına Bakı dərin özüllər zavodunda “Abşeron” yatağının dəniz əməliyyatlarının təməlqoyma mərasimindən sonra yerli televiziyalara müsahibəsində verib: “Ermənistan regional sabitlik üçün təhdiddir. Ermənistan Türkiyəyə qarşı ərazi iddiası irəli sürüb. Bu, onların konstitusiyasında öz əksini tapıb, təsbit edilib. Ermənistan indi Sevr müqaviləsini canlandırmayıb”.

Sən səfəltə içində, öz də özünə aid olmayan yerlərdə dövlət qurmuş balaca bir ölkə Türkiyə boyda ölkəyə necə iddia qaldıra bilərəm, onu necə ittiham edə bilərəm?! Sən heç olmasa öz potensialına da bax, Türkiyənin potensialına da bax. Bizim Türkiyə ilə sıx əlaqələrimiz bundan sonra da inkişaf edəcək...”

Sentyabrın 21-də səhər saatlarında isə Ermənistan Azərbaycanla dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində daha bir təxribat törədib. Nəticədə Azərbaycan Ordusunun müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət

hərbi qulluqçusu kiçik çavuş Məmmədov Elşən Əli oğlu şəhid olub.

Belə görünür, Ermənistan Azərbaycanla müharibə etmək istəyir. Prezident İlham Əliyev yerli televiziyalara müsahibəsində bununla bağlı deyib: “Ermənistan aqressiv dövlətdir. Onların Azərbaycana, azərbaycanlılara qarşı nifrəti çirkin siyasətlərində də özünü göstərir. Bir daha demək istəyirəm və onlara xəbərdarlıq etmək istəyirəm ki, əgər öz çirkin planlarından əl çəkəməsələr, onlar üçün çox ağır nəticələr olacaq”.

Dövlət başçısı Ermənistanın davranışını belə xarakterizə edib: “Onlar yeni müharibəyə hazırlaşır. Təmas xəttinə yaxın onların qüvvələrinin konsentrasiyası baş verir. Biz hər şeyi görürük, hər şeyi izləyirik. Onların bütün hərəkətlərini izləyirik. Əlbəttə ki, özümüzü müdafiə edəcəyik. Necə ki, Tovuzda özümüzü müdafiə etdik, bütün başqa istiqamətlərdə də özümüzü müdafiə edəcəyik. Onlar üçün Tovuz hadisələri növbəti dərs oldu. Əgər yeni dərs almaq istəyirlərsə, biz buna hazırıq”.

Ermənistanın əvvəlki dövrlərdə və son sutkada Azərbaycana qarşı törətdiyi təxribatlar cavabsız qalmayacaq. Bu cavab isə Ermənistanı xaos səbəb olacaq. İşğalçı dövlət tərəfin-

dən törədilən təxribatlar deməyə əsas verir ki, Nikol Paşinyan hakimiyyətdə olduğu 2 il 5 ay ərzində dövlət idarə etmək üçün təcrübə toplaya bilməyib. Çünki dövlət sərhədində törədilən bütün təxribatlar onun hökumətinin ziyanına işləyir. Bu hər kəsə gün kimi aydın bir məsələdir. Bunu paşinyançılar bilmirsə, yaxud ona əməl etmirlərsə, deməli, Ermənistanı Nikol deyil, başqa qüvvələr idarə edir. Paşinyanın və komandasının zəifliyindən istifadə edərək Azərbaycana qarşı son 3 ayda ard-arda təxribatlar törədirlər.

Bunu Azərbaycana təzyiq vasitəsi də saymaq olar. Belə ehtimal etmək olar ki, Ermənistanı zəif hakimiyyətdən istifadə edən həmin qüvvələr rəsmi Bakının səbrini yoxlayır, Azərbaycanda qarışıqlıq salmaq istəyirlər.

Bütün hallarda Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlar işğaldan azad edilməyənədək müharibə həm Ermənistanın, həm də Azərbaycanın qapısından çəkilməyəcək. Bunu isə bölgəyə ermənilər vasitəsilə gətiriblər. Müharibəni Ermənistan istəyir və bunun cavabını gec-tez alacaq. Bu həm də onun havadarlarının bölgədə törətdikləri təxribatlara cavab olacaq.

Newtimes.az
Sədrəddin İsmayilov

“Azərbaycan Prezidenti BMT-nin Yüksək Səviyyəli İclasında Ermənistanın tərribatçılıq fəaliyyətini ifşa etdi”

Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyası çərçivəsində təşkilatın 75 illiyinə həsr edilmiş iclasında Qoşulmama Hərəkətinin sədri kimi çıxışını qürurla dinlədi. Xalqımız bir daha dövlətimizin başçısının Azərbaycanın haqq səsinə ali tribunalardan qətiyyət və prinsipiallıqla dünya ictimaiyyətinə çatdırmasının şahidi oldu. Prezident İlham Əliyev öz çıxışı ilə Ermənistanın tərribatçılıq fəaliyyətini, müharibə və işğalçılıq planlarını növbəti dəfə ifşa etdi.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Mələhət İbrahimqızı deyib.

Deputat diqqətə çatdırıb ki, Prezident İlham Əliyev tərribatların baş verməsi və gərginliyin artmasına görə bütün məsuliyyətin Ermənistan rəhbərliyinin üzərində

düşdüyünü vurğuladı. Ermənistanın işğal olunmuş ərazilərdə beynəlxalq hüququ kobud şəkildə pozaraq qanunsuz həyata keçirdiyi məskunlaşdırma siyasəti ilə bağlı dünya liderlərinə məlumat verdi. Dövlətimizin başçısı Livandan və digər ərazilərdən gələn ermənilərin işğal altında olan Azərbaycan ərazilərində yerləşdirilməsini beynəlxalq hüququn pozulmasına beynəlxalq təşkilat və qurumlar tərəfindən münasibət bildirilməməsinin yolverilməz olduğunu dedi. Beynəlxalq təşkilatların susqunluğu səbəbindən son vaxtlar Ermənistan tərəfinin Azərbaycana qarşı törətdiyi tərribatların sayı çox artıb. Ölkə rəhbəri Ermənistanın qəsdən qoşunların təmas xətti və

Ermənistan-Azərbaycan sərhədi boyunca mülki əhalini hədəf almasının və tərribatlar törətməsinin heç bir normaya və hüquqa sığmadığını bildirdi. Prezident çıxışında Ermənistanın baş nazirinin ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqların format və mahiyyətini məqsədyönlü şəkildə pozduğunu da qeyd etdi.

M.İbrahimqızı qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti Ermənistan baş nazirinin “Qarabağ Ermənistanıdır” bəyanatının danışıqlar prosesinə ciddi zərbə vurduğunu, işğalçı ölkə tərəfindən ölkəmizə qarşı törədilən tərribatların təcili qarşısının alınmasını diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısı Ermənistanla həyata keçirilən “Azərbaycanofobiya” siyasətindən, erməni gənclərinə Azərbaycan xalqına qarşı nifrət aşılanmasından

da danışıq və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən bunun qarşısının alınmasının zəruriliyini bildirdi.

“Azərbaycan Prezidenti Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi 4 qətnamənin bu günə qədər icra edilməmiş qalmasını bir daha xatırlatdı. Dövlətimizin başçısı bu gün bütün dünyanın hər zaman olduğundan daha çox beynəlxalq hüquqa hörmət və bunu təmin etmək iqtidarında olan səmərəli global təsisatlara ehtiyacı olduğunu qeyd etdi. Bu gün Ermənistanın tərribatlarına beynəlxalq ictimaiyyət lazımi reaksiyanı verməlidir. Dağlıq Qarabağ münasqəsi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında həll edilməlidir”, - deyərək Mələhət İbrahimqızı vurğulayıb.

Armen Aşotyan: “Paşinyan yeni nağıl kolleksiyası ilə məşğuldur”

Vayots Dzorun regional rəhbərliyi Ərdəğana cavab verə bilirmi? SİA Ermənistanla məxsus aysor.am saytında yayımlanan məlumata istinadən xəbər verir ki, bu sözləri Ermənistan Respublika Partiyasının sədr müavini Armen Aşotyan öz Facebook səhifəsində bir yazı ilə yayımlayıb. O, öz səhifəsində qeyd edib ki, BMT-də Ərdəğan Ermənistanı bölgədə sülhün bərqərar olmasına mane olmaqda günahlandırır. Partiya sədrinin müavini öz səhifəsində Türkiyə prezidentinin BMT Baş Məclisinin 75-ci sessiyasındakı çıxışında söylədiyi, “iyul ayında Azərbaycan ərazisinə hücum edən Ermənistan, Cənubi

Qafqazda sülh və sabitliyin bərqərar olması yolunda əsas maneə olduğunu bir daha sübut etdi” fikirlərini də bölüşüb.

“Bu cür açıqlamaların Ermənistan Xarici İşlər Nazirini üzdüylə zamanda və baş nazirin yeni bir nağıl toplusu ilə məşğul olduğu ortaya çıxdığı məqamda, Vayots Dzorun regional rəhbərliyinin Ərdəğana cavab verəcəyini düşünürəm”, deyərək Armen Aşotyan öz səhifəsində yazıb.

Ermənistanın istər birinci Qarabağ müharibəsi dövründə, istərsə də hazırda davam etdirdiyi işğalçılıq siyasəti nəticəsində bu ölkənin silahlı qüvvələrinin tərkibində daxil edilməklə xarici ölkələrdən gətirilən, terror və diversiya aktları törədən müzdlü döyüşçüləri barədə zaman-zaman informasiyalar yer alıb. Söz yox ki, eger bu ölkənin rəsmi dövlət atributikalı ilə yanaşı, idarəçilik sistemində də faşizm çalqları nəzərə deyirsə, demək bu ideologiya həmin ölkənin rəsmi idarəçilik siyasətində yer alıb.

O da əbas deyil ki, son vaxtlar Livandan köürülən və “əzabkəş ermənilər” adı altında işğal altındakı ərazilərimizə terrorçu müzdluların cəlb edilmələri barədə məlumatlar üzə çıxmağa başlayıb. Belə bir vasitədən Suriyada baş verən vətəndaş müharibəsinin qızğın çağlarında da istifadə olunaraq, Dağlıq Qarabağa terror qruplaşmaları sızdırılmışdı.

SİA olaraq, bir neçə gün öncə Ermənistanın müzdlü terrorçuların işğalçı ölkəyə transferləri barədə Misirincario24com xəbər portalının

I talked Hamza Division commander @seyfubekir1 and he denied all claims about Hamza Brigade fighters transfer to Azerbaijan. Sources close to the Turkish Army also denied it.

6:16 PM · Sep 23, 2020 · Twitter for iPhone

Ermənilərin Azərbaycanla bağlı növbəti dezinformasiyaları iflasa uğradı

yaşadığı sensasiyalı məlumatını dərc etmişdik. Həmin məlumatda bildirilir ki, PKK terrorçularının Ermənistanla aparılmaları üçün bu ölkənin İrəqadakı səfiri Qraç Poladyan terror qruplaşmasının başçıları ilə görüş keçirib, təşkilat üzvlərinin həm Ermənistanla, həm də Qarabağa yerləşdirilmələri ətrafında planlaşmalar aparıb. Belə ki, sözügedən prosesin bir hissəsi başa çatdırılıb və onun davam etdirilməsi ətrafında bu gün də iş aparılmaqdadır. “İşğalçı Ermənistan PKK ilə anlaşmaya girib” sərlöhvəli xəbər təqdim etdiyimiz linke tıklamaqla baxa bilərsiniz: <https://sia.az/az/news-politics/827152.html>

Maraqlıdır ki, ermənilər özləri terror təşkilatlarının üzvlərini, habelə müzdlü döyüşçüləri işğal altındakı ərazilərimizə yerləşdirmək planlarını icra edərkən, Azərbaycanı ittiham edir, əsassız şəkildə ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyaları aparırlar. İlk başdan ona da qeyd edək ki, erməni tərəfi bunu məhz öz qanunsuz əməllərini gizlətmək üçün, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinin yayınması məqsədi ilə edir. Ona görə də, guya Azərbaycana Suriyadan döyüşçülərin gətirilməsi barədə ağ yalan, böh-

tan və dezinformasiyaları ictimailəşdirməyə cəhdlər göstərir.

Lakin ermənilərin guya Azərbaycana Suriyadan döyüşçülərin gətirilməsi iddiasını alt-üst edən dəlillər də ortadadır. Faktlara əsaslanan dəlillərdən biri isə Levent Kemal adlı birinin twitter sosial şəbəkəsində həmin faktı ictimailəşdirməsidir. Qeyd olunur ki, o Həmzə divizionunun komandiri Seyfe ilə (@seyfubekir1) söhbət aparıb. Həmin söhbətdən məlum olub ki, qarşı tərəf, yəni Həmzə briqada sinin komandiri döyüşçülərinin Azərbaycana transferləri ilə bağlı irəli sürülən iddiaları rədd edib.

Bildirilir ki, həmin iddianı, yəni ermənilərin iddialarını Türkiyə ordusuna bağlı mənbələr də rədd ediblər.

Məhz ilk əldən çıxan bu informasiyanın həqiqiliyinə şübhə yoxdur. O cümlədən, buradan da sübut olunur ki, ermənilər əslində terrorçularla iş birliklərini ört-basdır etmək məqsədi ilə bənzər yalann-böhtənləri Azərbaycanın nüfuzuna xələl vurmaq üçün yayırlar. Lakin gündüylü kimi, düşmənin ağ yalanları bu dəfə də turlarlı faktla iflasa uğrayıb.

Rövşən RƏSULOY

Övladlığa uşaq götürmə ilə bağlı stimullaşdırma proqramı nəzərdə tutulub

“Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən övladlığa uşaq götürmə ilə bağlı stimullaşdırma proqramı nəzərdə tutulub”. SİA xəbər verir ki, bunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin “Facebook” səhifəsindəki canlı yayımda Sosial Xidmətlər Agentliyinin Övladlığagötürmə və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlarla iş departamentinin müdiri Cavid Şahmalıyev bildirib.

Onun sözlərinə görə, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların ölkə üzrə övladlığa götürülməsi bu günə qədər olmayıb: “Valideyn himayəsindən məhrum olan sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların sayları var. Belə uşaqların övladlığa götürül-

məsinin təşviq edilməsi üçün valideynlərə müavinət formasında əlavə maddi dəstək verilməsi məqsədilə Nazirlik bir sıra dəyişiklik təklif edib. Təkliflərdən biri budur ki, eger kimsə 0-18 yaş arasında sağlamlıq im-

kanları məhdud uşaq övladlığa götürsə, bu zaman onun üçün aylıq 480 manat müavinət verilməsi nəzərdə tutulub. Bu, layihədir və Milli Məclisin plenar iclasında müzakirə ediləcək və yekunda qərar qəbul oluna-

caq. Bundan əlavə, illərin təcrübəsi göstərir ki, övladlığa uşaq götürülməsi ilə bağlı daha çox 0-2, 0-3 yaş arası uşaqlara üstünlük verilir. Valideyn himayəsindən məhrum olan 3 yaşdan yuxarı uşaqlar bir müddət müəssisələrdə qalırlar. Onların yaşı artdıqca övladlığa götürülməsi də çətinləşir. Bu səbəbdən, yeni tək-

liflərdən biri də budur ki, 3 yaşdan yuxarı uşağın övladlığa götürülməsi zamanı ailəyə dəstək üçün 160 manat məbləğində aylıq müavinət təyin olunsun. Bundan əlavə, təkliflər sırasında var ki, bu uşaqların təhsil xərci dövlət tərəfindən qarşılansın. Eyni zamanda, bu uşaqlarla bağlı səhiyyə xərcləri də həmin

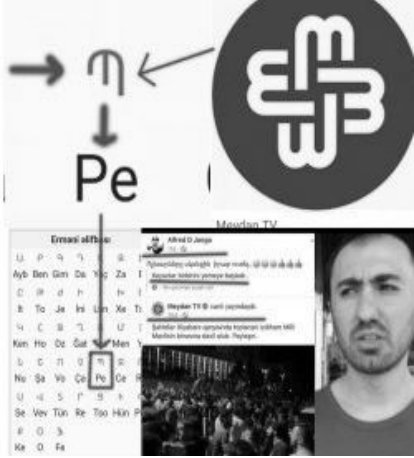
ailənin üzərində yox, dövlət büdcəsi hesabına formalaşsın”.

C.Şahmalıyev bildirib ki, təkliflər qəbul olunarsa, 2021-ci ilin yanvarın 1-dən qüvvəyə minəcək: “Amma bu, daha əvvəl övladlığa uşaq götürən ailələrə şamil olunmayacaq. Bunlar, qərar qüvvəyə mindikdə sonrakı hallara şamil olunaçaq”.

Həbib ermənilərin qarşısında MÜNTƏZİR dayanıb

“Meydan TV”nin ermənilərlə iş birliyini sübut edən daha bir fakt ortaya çıxıb

“Meydan TV”nin açıq-aşkar erməni lobbisi ilə əlbir olduğunu sübut edən daha bir fakt üzə çıxıb. SİA xəbər verir ki, bu barədə növbəti faktı YAP Gənclər Birliyinin “Facebook” sosial şəbəkəsi təqdim edib. Məlumata görə, Avropada “siyasi mühacir” adı altında fəaliyyət göstərən və Azərbaycan dövlətinin əleyhinə iş aparan, buna görə belli anti-Azərbaycan məqsədli dai-

rələrdən maliyyə dəstəyi görən Həbib Müntəzir təxribatçılıq, dezinformasiya xarakterli məlumatlarını erməni seqmentlərinə də göndərir. Belə ki, dövlətçilik maraqlarına qarşı xəyanət yolunu tutan bu ünsür sanki feyk xəbərləri ilə

Təqdim edilən fotodan da göründüyü kimi, Həbib Müntəzir “Facebook” və “Twitter” hesablarında yoxlanılmamış informasiya yaymaqla süni ajiotaj yaratmağa çalışıb. Söz yox ki, düşmən ermənilər də dərhal onların qarşısında müntəzir dayanmış Həbibin feyk xəberindən dərhal yararlanaraq, məhz ona istinad ediblər. Bu amil də sübut edir ki, ermənilərlə Həbib Müntəzir sinxron fəaliyyət göstərirlər. Çox yəqin ki, adicəkilən ünsür bu saxta xəbərinə görə də müəyyən məbləğdə pul alıb.

Fransada oturub eyni addımları atan AXCP və “Milli Şura”nın üzvü Qənimət Zahidlə yarışmaya girib.

Ermənilərlə Həbib Müntəzir sinxron fəaliyyət göstərir

Xatırladaq ki, Həbib Müntəzirin fəaliyyət göstərdiyi “Meydan TV” vaxtilə saxta erməni soyqırımını taniyan informasiyalar yaymaqla yanaşı, eyni zamanda, işğal altındakı ərazilərimizi qondarma “DQR” olaraq göstərib. Bu baxımdan, əlavə şərhə də ehtiyac qalmır.

Rövşən RƏSULOV

Elçin bayramlı

Mətbuat azadlığı necə tənzimlənməlidir?

Media ictimai rəyə ciddi təsir edən, dövlət siyasətini ictimai müzakirəyə çıxaran, cəmiyyəti informasiya ilə təmin edən, maariflənməyə xidmət göstərən əsas ictimai institut olduğundan, onun əhəmiyyəti son dərəcə vacibdir. Heç kimə sirr deyil ki, bəzi şəxslərin fikir plüralizmindən və söz azadlığından sui-istifadə edərək şantaj əl atması, böhtan xarakterli məlumatlar yayması Azərbaycan cəmiyyətinin KİV-lərə olan inamına böyük zərbə vurur.

Mətbuatın fəaliyyətini analiz edərkən məsələyə 2 kontekstdən yanaşmaq olar- söz və mətbuat azadlığı senzura daxilində və ya ultra-azadlıq kimi. Nəzəri və praktiki cəhətdən hər iki sistemdə ciddi problemlər olduğu sirr deyil.

Birincidə- media və söz azadlığına sətir senzura qoyulduqda, dövlət məmurları və başqaları bundan sui-istifadə edir, jurnalistlər təzyiqli göstərir, cəmiyyətə çatdırılması vacib olan informasiyaları ustalıqla gizlədə bilərlər. Bu sistemdən avtoritar ölkələrdə geniş istifadə edilir. Azərbaycan demokratik ölkə olduğundan bu yolu qoymaq kənar.

İkincidə- ifrat-azadlıq şəraitində də başqa problemlər yaranır. Bu zaman jurnalistlər vəziyyətdən sui-istifadə edərək, cəzasızlıq sindromunun yaratdığı imkanlardan şəxsi və korporativ maraqlar üçün yararlanmağa çalışırlar. Ona görə də, dünyanın heç bir ölkəsində mediada ultra-azadlıq sistemi yoxdur.

Son dövrlərdə ölkədə mətbuat azadlığından sui-istifadə halları getdikcə artır. Mediadan şəxsi məqsədlər üçün istifadə, şərəf və ləyaqətin ləkələnməsi, insan hüquqlarının pozulması, şəxsi və işğar heyətə müdaxilə, milli və dini zəmində qarşıdurma yaratmağa cəhdlər, anti-dövlət təbliğatı aparma hallarının sayı-hesabı yoxdur.

Bu faktlar media qanunvericiliyi və ictimai qınaq kontekstindən nəzərdən keçirildikdə ortaya belə bir sual çıxır- ifrat mətbuat azadlığı anarxiyaya və özbaşınalığa, insan hüquqlarının və qanunların pozulmasına, milli və dövlət maraqlarının zərbə altına qoyulmasına gətirib çıxarmırmı? Bu suala cavab vermək üçün əvvəlcə vəziyyəti analiz etməyə ehtiyac var. Faktiki olaraq, elektron və print mediada tərəfsizlik, peşəkarlıq, obyektivlik kimi prinsiplərin arxa plana keçirildiyi müşahidə edilir. Əvəzində sifarişli, qərəzli, reklam xarakterli və cəmiyyətin tələbatını ödəməyən materiallar çoxluq təşkil edir.

Bunları nəzərə aldıqda, qətiyyətlə demək mümkündür ki, mediada ultra-azadlıq nə cəmiyyət üçün, nə də peşəkar jurnalistlər üçün optimal yol deyil. Amma təbii ki, 1-ci yolun- sətir senzura sisteminin də uyğun olmadığı aydındır. Hər məsələdə “qızıl orta” deyilən bir praktika var ki, o, bütün hallarda öz müsbət təsirini göstərir. Bunu 3-cü yol adlandırmaq.

Azərbaycanda bu 3-cü yolun seçildiyi aydın görünür. Dövlətin dünya təcrübəsi ilə milli ənənələri uzlaşdıraraq hər 3 tərəfi (cəmiyyət, dövlət və media) qane edəcək optimal tənzimlənmə mexanizmi yaratma cəhdi tədqiqəlayıqdır.

Konkret olaraq, hazırda söz və mətbuat azadlığı üçün bütün imkanlar var. Kim istəsə icazəsiz qəzet, jurnal, agentlik, internet saytı açar bilər. İstənilən şəxsin hansısa yayım orqanında və ya sosial şəbəkələrdə fikrini ictimailəşdirmək imkanları var.

Bu imkanlardan kimin necə istifadə etməsi isə, cəmiyyətin, fərdlərin problemidir. Məsuliyyət tələb edilmədikdə cəza mexanizmi, ictimai qınaq olmadıqda isə ortada ciddi mətbuat olmur. Bu ikisinin arasında 3-cü yolun formalaşması üçün zaman lazımdır.

Azərbaycan mediası bu mərhələni keçməlidir. Əks halda, cəmiyyətin inamını tamam itirəcək, ənənəvi mətbuat sosial şəbəkələr tərəfindən tamam sıradan çıxarılaçaq. Ümid edirəm ki, buna imkan vermərik.

Ömər Xəyyama görə, “insanın ruhu və əlaqı nə qədər alçaq olarsa, burnunu bir o qədər dik tutar”. Səbəb aydındır. Satqın zehniyyəti nədən qaynaqlanır? Əlbəttə, maliyyə-pul arqumenti? Satqın yalnız məntiqləmi düşünür? - suallarına mütləq olmasa da, elmi cavablar var. Alınan nəticələr göstərir ki, sən demə, işin kökü yalnız acgözlük və pul deyil. Kimsə doğrudan da varlanmaq üçün xəyanətinə əvəz olaraq pula satılır. Məhz buna görə - xəyanətin qiyməti “yüksəkdir”. Satqın üçün hər şey - satılıq maldır, Vidadi İskəndərli kimilər üçün. Bu günlərdə bu satqın V.İskəndərli sosial şəbəkələrdə çağırış edərək bildirir ki, “bu gün sizin qarşınızda xalqınızın əsgəridir, qulaq asın mənim sözümə”. Bu V.İskəndərli başlayıb “Vətən müharibəsindən dərslər deməyə”. “Azərbaycan Bayrağını hər yerdə asacağıq” deyən bu satqın hansı haqla qeyrətçilik, namusumuz, olan Bayrağımızdan danışır? Özü “xalqın əsgəri” adlandırmağa haqqı varmı?. İblis xislətli V.İskəndərli kimilərin “ayılın, ayağa qalxın, qanınız axıdılana qədər qeyrətiniz olsun irəli gedin, meydanlara çıxın, qoy görsünlər ki, bizim kimi xalqın oğulları var”. Bu qədər səviyyəsiz, rəzil, mənəviyyətsizlik olarmı? Doğrudan da, düşməni başqa yerdə axtarmaq lazımdır. Təəccüblü deyil... Çünki satqın və istifadə olunanların anlıqları budur. Belə bir deyim var: “xəyanət ölümdən betər bir şeydir və bunu sadəcə anlamaq lazımdır”. Lakin nə Vidadi İskəndərli, nə Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıbəyli, Sevinc Osmanqızı, Qənimət Zahid və bu kimiləri üçün isə, xəyanət etmək ən adi bir məsələdir. Belələrindən bütün rəzillikləri, riyakarlıqları, ləyaqətsizlikləri gözləmək mümkündür. Yəni də vurğulayırıram ki, əslində, ortada təəccüblənəcək heç nə yoxdur. Hakimiyyətin uğurlarını “müxalifətin qələbəsi” kimi zorla xalqa sırımaq yalnız bu siyasi satqın və istifadə olunan Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Qənimət Zahid...kimilərin canındadır, qanındadır. Elə bədbəxtlik də bundadır. Onların Bayrağımızın adını çəkmə-

Vətəni, milləti satanlar nə haqla vətənpərvərlikdən dəm vurur?

Yaxud Vidadi İskəndərli kimi bir satqının, dil “pəhləvanının” xalqın orduya, dövlətə dəstək yürüş-mitingindən yararlanmaq istəməsi təəccüb də doğurmur

yə haqları yoxdur! Çünki Bayrağımız, qeyrətimiz, məniyimiz, namusumuzdur!

“Vətən”, “Bayraq”, “millət”, “xalq” deyənlər bir geriye baxsınlar...

Amma təəssüf ki, onlar geriye çevrilməkdən qorxurlar. Çünki geridə 1992-93-cü illərdə xalqa etdikləri zülm, yaratdıqları vətəndaş müharibəsi, xalqın əmlakını talan etmə faktları, sonra isə Avropaya qaçıb 10-15 qrant Vətənə, xalqa, dövlətə qarşı erməniyə nö-kərcilik etmələri və digər günahları onların gözüne görünə bilər. Ancaq inanmıram, çünki kor olan gözlər bugünkü reallıqları görə bilməzlər. Bir faktı xatırlatmaq istədim - 1992-1993-cü illərdə Azərbaycan prezidenti olmuş Əbülfəz Elçibəy: “RÜŞVƏT ALANDA MİLYONLARLA DOLLAR ALIRSINIZ. ALIRSAN, HEÇ OLMASA YÜZ MİNLƏRLƏ AL, BEŞ MANAT AL, İNSAF-LA AL. Deyirlər, 200 min dollar verməlisən, yoxsa səni gömrükdən buraxmayacam, çünki sən 400 min dollar qazanacaqsan. Gəl qazancı yarı bölək...”. Və bu gün sosial şəbəkələrdə Vətəni, torpağını satıb-satılan Vidadi İskəndərli, Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Sevinc Osmanqızı, Arif Məmmədov, Qənimət Zahid kimilər ölkədə qan tökülməsinə çalışaraq belə bir çağırışlar etməklə xalqın hiddətinə səbəb olurlar.

Məşhur fransız ədibi Viktor Hüqo dediyi kimi: “Vətəni rüsvay etmək - ona xəyanət etmək deməkdir”.

Bu gün sosial şəbəkə virusları cinayəti demokratiya, əxlaqsızlığı şəxsi heyət, xəyanəti fəaliyyət azadlığı kimi təqdim etməyi “siyasi mübarizə” adlandıraraq özlərini “əsl müxalifətçi” hesab edirlərsə, o zaman susmaq haraya qədər? Belə bir məqamda susmaq yox!

Vidadi İskəndərli kimi satqının “mən xalqımın əsgəriyəm” deməyə nə haqqı?!

Bu gün Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıbəyli və bu kimi məxluqların “Azərbaycan əsgəri” adından danışmağa nə haqqı?

Azərbaycan əsgəri! Bu adi deyilmiş söz deyil, iftixarla, böyük bir qürurla fəxr ediləsi sözdür! Bu sözdə qalibiyyət, zəfər var - yurdumuzu, torpağımızı qoruyan, Azərbaycan əsgəri! Tarix bo-yu sənənin adın hər yerdə hörmətlə, iz-zətlə çəkilib, bundan sonra da çəkiləcək. Çünki bu gün xalqımız sənə mü-qəddəs və şərəfli vəzifələr tapşırıb, Vətəni, yurdun sədaqətli, mətanətli keşikçisisən -Azərbaycan əsgəri!

Yeter bu qədər, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıbəyli və bu kimi məxluqların “Azərbaycan əsgəri” adından danışmağa! Yeter bu qədər iftira dediniz! Cəmiyyət sizlərə aşırı nifrət edir, yaxın zamanlarda əlahəzrət qanun qarşısında cavab verəcəkləriniz günü səbirsizliklə gözləyir! Xalqımız əmin olsunlar ki, Vətənə və dövlətə qarşı xəyanət yolu tutan bu satqın və naqis xəyanətkarlar gec-tez öz layiqli cəzalarını alacaqlar!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycançılıq: İdeoloji baza, lider faktoru və konsepsiya

“Kim özünü azərbaycanlı hiss edirsə, o, azərbaycanlı sayıla bilər” - Heydər Əliyev

I HİSSƏ

Hər hansı bir xalqın vahid ideologiya ətrafında birləşməsi üçün əsas şərtlərdən biri də bütün xalqın hörmət bəslədiyi, böyük həyat təcrübəsinə, dərin ağıl və analitik düşüncəyə, uzaqgörənlik və fədakarlıq kimi xüsusiyyətlərə malik bir liderin meydana çıxmasıdır. Tarix və təcrübə göstərir ki, məhz belə liderlərin var olduğu xalqlar özlərinin böyük tarixini yaratmış, güclü dövlətini qurmuş və dünyada öndə gedən cəmiyyətlərdən birinə çevrilmişlər.

Xalq birliyi konsepsiyasında lider fenomeninə bir baxış

Azərbaycançılıq ideoloji konsepsiyasının təşəkkülündə şəxsiyyətlərin, liderlərin mühüm rolu dənilməzdir. Azərbaycan tarixində də zaman-zaman böyük liderlər olmuş və xalq onların ətrafında birləşərək öz Vətəni uğrunda, ümumi mənafeələr naminə mübarizə aparmışlar. Tariximizdə belə şəxsiyyətlərdən Babək, Şah İsmayıl kimi böyük liderlərimizi nümunə göstərmək olar.

XX əsrdə isə Nərimanov, Topçubaşov, Rəsulzadə, Xoyski kimi Azərbaycançılıq məfkurəsinə sahib dövlət rəhbərləri və milli liderlər olmuşdur. Bu şəxsiyyətlərdən hər biri öz imkanları və dövrün şərtləri çərçivəsində Azərbaycan dövləti və xalqı üçün çalışmışlar. Lakin bir çox hallarda geosiyasi reallıqların düzgün qavranılmaması, strateji proqramın, həmçinin yaxşı komandanın olmaması onlara son məqsədə nail olmağa imkan verməmişdir.

Hansı ki, 1-ci və 2-cü respublikanın dövlət başçıları olmuş Rəsulzadə və Nərimanov kimi şəxsiyyətlər də Azərbaycançılıq məfkurəsinə sahib olmalarına baxmayaraq, onlar bu ideologiya vasitəsilə bütün xalqı birləşdirməyə, dövlətin müstəqilliyini qoruyub saxlamağa nail ola bilmədilər.

Bunun obyektiv və subyektiv səbəbləri var. Əvvəla, hər hansı ideologiyaya mənsub olmaq əsas deyil, o ideologiyayı bütün xalqa qəbul etdirə bilmək əsasdır ki, bunun üçün güclü şəxsiyyət, dərin təfəkkür və ağır zəhmət tələb olunur. Üstəlik, dövrün tələbləri, geosiyasi situasiya da vacib amildir. Bundan başqa, həmin dövrdə xalqımızın milli dövlətçilik şüuru, savadlılıq dərəcəsi lazımi səviyyədə deyildi. Ən əsası da, bu liderlərin hərəsi fərqli siyasi partiya daxil olduqlarından və fəaliyyətlərini həmin siyasi qüvvənin çərçivələri daxilində həyata keçirdiklərindən

heç də bütün xalqın liderinə çevrilə bilmədilər.

Baxmayaraq ki, XX əsrin əvvəlləri ilə müqayisədə sonlarında savadlılıq, milli şüur və dövlətçilik düşüncəsi cəhətdən xalq daha üstün vəziyyətdə idi, yenə də Azərbaycançılıq ideologiyasını fərqli etnik və dini icmaların yaşadığı bir respublikada vahid ideologiya kimi qəbul etdirmək o qədər də asan deyildi. Bunu reallaşdırmaq üçün liderə dərin dünya görüşü, böyük dövlətçilik təcrübəsi, analitik düşüncə qabiliyyəti, öz xalqının dəyərlər sistemini və psixologiyasını yaxşı bilmək, strateji proqram

da ciddi təsir göstərə bilərlər.

Belə bir şəraitdə İttifaqın ali hakimiyyət orqanlarında xalqımızın da təmsilçilərinin olması vacibdir. Nərimanovdan sonra uzun illər İttifaqın yüksək dövlət orqanlarında təmsil olunan azərbaycanlı yoxdur. Lakin Azərbaycan SSR-in özündə belə bir şəxsiyyət yetişməkdədir. Bu, gələcəkdə həmin mərtəbələrə yüksələ biləcək, xalqımızın ümumilli liderinə çevriləcək Heydər Əliyevdir.

Hələlik isə, 60-cı illərin sonlarıdır və o, Azərbaycan DTK-nın rəhbəri vəzifəsinə qədər yüksələrək respublikada və Mərkəzdə

lar hazırlaya bilmək kimi xüsusi istedad lazım idi.

Azərbaycan xalqı XX əsrin ortalarında bütün bu xüsusiyyətləri özündə birləşdirən bir şəxsiyyət yetişdirə bildi. Bu, sonralar dünyanın ən nüfuzlu siyasətçilərindən biri kimi tanınacaq, dünyanın ən qüdrətli dövlətinin rəhbərliyinə yüksələcək, müstəqil Azərbaycan dövlətini tarixin təlatümlərindən çıxarıb qoruya biləcək qədər yüksək keyfiyyətlərə sahib olan, xalqın ümumilli liderinə çevrilən Heydər Əliyev idi.

Azərbaycançılıq ideologiyasını bərqərar edəcək lider necə yetişdi?

XX əsrin 2-ci yarısı. Azərbaycan xalqının tarixində yeni bir milli lider, böyük şəxsiyyət yetişməkdədir. Azərbaycan bir müttəfiq respublika kimi Sovet İttifaqına daxildir. Rəsmi və hüquqi olaraq müstəqil respublika kimi İttifaq üzvüdür, baxmayaraq ki, milli və dövlət atributlarına, dövlət idarəetmə institutlarına, milli dildə təhsil, mədəniyyət, konkret coğrafi sərhədlərə malikdir, lakin faktiki olaraq tam müstəqillik yoxdur. Bir çox əsas hüquqlar ümumi razılıq əsasında İttifaq hökumətinə verilib və burada da xalqımızın əzəli düşməni olan erməni xalqının çoxsaylı nümayəndələri hakim mövqələrdə daha çox təmsil olunurlar və əhəmiyyətli qərarların qəbulun-

Kommunist Partiyasının vəsiqəsi altında maskalanmış gizli erməni daşnaklarının xalqımıza qarşı fəaliyyətinin qarşısını ala biləcək imkanlara sahibdir, təbii ki, bu imkanlardan necə istifadə edir. Artıq erməni daşnakları respublikada at oynada bilmirlər və yeni DTK sədrindən Moskvaya şikayətlər göndərməklə məşğul olurlar.

Bütün maneələrə baxmayaraq, sarsılmaz iradəyə malik bu şəxsiyyət əzmlə hakimiyyət pillələrində irəliləyir. Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il 14 iyul tarixli plenumunda 46 yaşlı Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nın 1-ci katibi seçilir. Respublikaya rəhbərlik etdiyi 13 il ərzində Azərbaycanda inanılmaz irəliləyişlər əldə edilir. Respublika iqtisadiyyatında böyük sıçrayış baş verir, sosial vəziyyət xeyli yaxşılaşır, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sahələrində çox böyük uğurlar və inkişaf əldə olunur.

Bu dövrdə Heydər Əliyev artıq Azərbaycançılıq ideologiyasının əsas bazasını hazırlayır. Milli dilin dövlət sənədləşmələrində üstünlük qazanması, ana dilində təhsil ocaqlarının və KİV-lərin sayının artması, milli kadrların yetişdirilməsi, Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin öyrənilməsi, təbliği və qorunması, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələrin gücləndirilməsi işi geniş vüsət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycançılıq ideyasının təbliği” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

alır. Beləliklə, xalqımızın milli kimliyini daha yaxşı dərk etməsi üçün ideoloji baza hazırdır.

Böyük şəxsiyyət öz xalqının milli kimliyini necə qaytardı?

1982-ci ilin dekabrında Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun üzvü seçilən Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin 1-ci müavini vəzifəsinə təyin edildi və SSRİ-nin rəhbərlərindən biri oldu. Beləliklə, nəhayət xalqımızın təmsilçisi dünyanın ən böyük dövlətinin ən ali rəhbərlərindən birinə çevrilir ki, bu da ermənilərin arzularını gözündə qoyur. Artıq onlar Azərbaycana qarşı öz planlarını həyata keçirə bilmirlər, çünki qarşılarında keçilməz böyük Heydər Əliyev səddi var.

Buna görə də, erməni klanı bütün gücünü Heydər Əliyevi neytrallaşdırmağa qoyur. Kremldə onların himayədarlarının təzyiqləri, SSRİ rəhbərliyinin şəxsiyyətinə və xalqımıza qarşı ədalətsiz mövqeyinə etiraz edərək Sov.İKP MK-nın 1987-ci il oktyabr plenumunda Heydər Əliyev Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvlüyündən və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin 1-ci müavini vəzifəsindən öz ərizəsi ilə istefa verir.

Bundan sonra ermənilərin qarşısında artıq heç bir ciddi maneə qalmır və Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını gücləndirirlər. 1988-ci ildə isə Qarabağda artıq qanlı qırğınlar törədərək prosesi başladır-

lar.

Məhz bu ağır illərdə respublikaya və xalqa lider həmişəkindən daha çox lazım idi. Lakin o dövrdəki respublika rəhbərləri bu funksiyasını yerinə yetirə bilmirlər və nəticədə vəziyyət getdikcə pisləşir. Artıq 250 minə yaxın azərbaycanlı Ermənistandan deportasiya edilmiş, Qarabağda isə azərbaycanlı əhaliyə soyqırımı həyata keçirməyə başlamışdılar. Respublika rəhbərliyi bu faciələrin qarşısını ala biləcək, xalqı birləşdirə biləcək iradə göstərə bilmir.

Respublikada Mərkəzin ədalətsiz yanaşmasına və erməni təcavüzünün qarşısını almamasına qarşı başlayan xalq hərəkatı isə vaxtilə əsası Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş ideoloji bazanın əsasında meydana çıxır. Azərbaycançılıq ideologiyası əvvəlcədən xalqın geninə, qanına hopdurulmuşdu və indi bu iradənin nümayişi üçün tarixi zərurət yaranmışdı. Bu milli iradə o qədər güclü idi ki, Vətən uğrunda milyonları bir yumruq kimi birləşdirə bildi və 90-cı ilin yanvarında Bakıya yeridilmiş Sovet Ordusunun hissələrinin qarşısında dayanmağa özündə güc tapdı...

1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Ali Soveti müstəqillik aktı qəbul etdi və İttifaqdan çıxdı, dekabrın sonunda isə Sovet İttifaqı öz mövcudluğunu başa çatdırdı.

**Epoxa bitmişdi...
Elçin Bayramlı
davamı var**

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

24 sentyabr

Son səhifə

SƏS

**İsveçrə prokurorluğu:
PSJ-nin ərəb prezidenti 28
aylıq həbs cəzası alacaq!**

İsveçrə prokurorluğu Fransanın "Paris Sen-Jermen" futbol klubunun (PSJ) prezidenti və "beIN Media Group"un rəhbəri Nasser al-Helaifinin 28 aylıq həbs cəzasını tələb edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Fransanın "L'Equipe" nəşri məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, o, korrupsiyada ittiham olunur. Belə ki, Nasser al-Helaifi dünya çempionatları matçlarının yayım hüquqlarının alınması üçün FIFA-nın sabiq baş katibi Jerom Valkeyə rüşvət verməkdə günahlandırılır.

Qeyd edək ki, "Paris Sen-Jermen"nin prezidenti və FIFA-nın sabiq baş katibi dələduzluqda şübhəli bilinirlər.

**Ərinə 22 il qulluq
etdiyi üçün ayda
33 min tələb edir**

Məşhur aparıcı Larri Kinqin boşanma ərfəsinə olduğu arvadı Şaun Kinq ondan aylıq 33 min 100 dollar təminat tələb edir. Axşam.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, Şaun 22 illik evlilik həyatında uşaqlarına və ərinə baxmaq üçün gəlirlə təklifləri rədd etdiyini, özünü Larriyə həsr etdiyini bildirib.

1985-2010-cu illər arasında CNN-də yayımlanan "Larry King Live" adlı proqramı ilə tanınan 86 yaşlı aparıcı həzrdə heç bir gəliri olmadığı söyləyib. O, 60 yaşındakı arvadının tələbini yerinə yetirə bilməyəcəyini açıqlayıb.

Şaun isə Larriyə illik gəlirinin 1,9 milyon dollar olduğunu iddia edib. O bildirib ki, əri son olaraq "The Millionth Question" adlı proqramı üçün 5 milyon dollarlıq müqavilə imzalayıb. O, Beverli Hillsdə birlikdə yaşadıkları ailə evlərini ərinin 4 milyon dollara satdığını bildirib.

UEFA "ən yaxşı futbolçu" adına namizədləri açıqladı

UEFA 2019-2020-ci il mövsümünün ən yaxşı futbolçusu və baş məşqçisi adına namizədləri açıqlayıb. UEFA-nın rəsmi saytında yer alan məlumatda deyilir ki, ən yaxşı futbolçu adına namizədlər arasında üç futbolçu - yarımmüdafiəçi Kevin De Bruyne (Mançester Siti), hücumçu Robert Levandovski və qapıçı Manuel Noyer (Bavariya) yer alıblar. Kevin De Bruyne ötən mövsüm Premyer Liqada 20 məhsuldar ötürmə verib və 13 qol vurub.

Bundesliqanın sonuncu mövsümündə uğurla çıxış etmiş

Robert Levandovski 47 oyunda 55 dəfə fərqlənib. O, həmçinin UEFA Çempionlar Liqasının 2019-2020-ci il mövsümündə 15 qolla ən məhsuldar futbolçu olub. Almaniya millisinin və "Bavariya"nın əsas qapıçısı olan Manuel Noyer də komanda yoldaşı Robert Levandovski ilə birlikdə sonuncu mövsümdə Bundesliqanın, ölkə kubokunun və UEFA Çempionlar Liqasının qalibi adını qazanıb.

Bundan başqa, qitənin ən yaxşı baş məşqçisi, qapıçısı, müdafiəçisi, yarımmüdafiəçisi və hücumçusu, eləcə də qadın futbolçusu adlarına namizədlər də müəyyənənib. Ən yaxşı baş məşqçi adına namizədlər Hans Flik (Bavariya), Yurgen Klopp (Liverpul) və Yulian Nagelsmandır (Leypsiq).

**Diqqət: Dərman içmədən təzyiqinizi
aşağı salmaq üçün 6 məsləhət**

yalı mütəxəssis, terapevt-kardioloq Olqa Aleksandrova bildirib ki, bu üsullar orta və ağır hipertenziyalar zamanı dərmanı əvəz edə bilməz. Bununla yanaşı, dərman vasitələri ilə uyğunlaşmada onlar yenə də aktualdır.

Həkim dərman içmədən təzyiqin aşağı salınması üçün 6 məsləhət verir. Bu məsləhətlər vaxtaşırı təzyiqin qalxması ilə müşayiət olunan zəif hipertoniya hallarında effektivdir. Əgər hipertoniya ciddiirsə, o halda bu məsləhətlərə dərman müalicəsinin uyğunlaşdırılması ilə riayət etmək lazımdır.

Son zamanlar təzyiqin aşağı salınmasında dərman-sız üsullara üstünlük verilməsi barədə söhbətlər tez-tez eşidilir. "MedikForum"un məlumatında deyilir ki, rusi-

DASH-pəhriz. Qidalanmanın bu növü təzyiqi aşağı salma vasitəsi kimi Ürək və Ağciyər Xəstəlikləri Milli İnstitutu tərəfindən qəbul edilib. Pəhrizin böyük hissəsini tərəvəz və meyvə, kəpəkli taxıl məhsulları təşkil edir. Bu zaman qırmızı ət və şirniyyatların qəbulu xeyli azaldılır. Həmçinin yağsız süd məhsulları, quş və balıq ətini qəbul etmək məsləhətdir. DASH-pəhrizin köməyi ilə orta hipertoniyalı pasiyentlərin təzyiqini 14 gün ərzində normallaşdırmaq mümkündür.

Fiziki aktivlik. Həkim təzyiqin nəzarətdə saxlanması üçün ən sadə və effektiv üsul kimi orta tempdə kardiyoklənəmələrdən (piyada gəzmək, rəqs, lift əvəzinə pilləkəndən istifadə etmə) istifadə etməyi məsləhət görür.

İstirahət. Sağlamlıq üçün sərbəstlik anları, mühafizəkar hadisə və işlərdən uzaqlaşmaq çox vacibdir. Elə hərəkət etmək lazımdır ki, qısa müddətdə öz fikrindən əl çəkməyə, emosional şəkildə "yükənmə"yə nail olasan. Məsələn, həkimin sözlərinə görə bu məqsədlər üçün meditasiya, təkbaşına gəzinti daha uyğundur.

Bədən çəkisinə nəzarət. Artıq çəkide, xüsusən onun yüksək əmsali zamanı arıqlamaq mütləqdir. Tosqunluq praktik olaraq yüksək təzyiqi təmin edir.

Həkim, həmçinin alko-

qoldan imtina etməyi və duzdan minimum istifadəni tövsiyə edib. Aleksandrova xatırladı ki, yüksək təzyiq zamanı alkoqol insult emələ getirə bilər.

Bakıda havaya atəş açan şəxs saxlanıldı

Bakıda havaya atəş açan şəxs saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin SİA-ya verilən məlumata görə, Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin 40-cı Polis Bölməsinə sentyabrın 22-də Xocəsən qəsəbəsində yaşayan R.Süleymanovun evinə keçmiş həyat yoldaşının icra və Probasiya şöbəsinin əməkdaşları ilə birlikdə əşyalarını götürmək üçün gəlməsinə etiraz əlaməti olaraq xuliqanlıq zəminində tüfəngdən havaya və evin pəncərəsinə atəş açaraq hadisə yerini tərk etməsi barədə məlumat daxil olub.

Əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə R.Süleymanov polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb. Ondən hadisədə istifadə etdiyi müvafiq sənədləri olan "MR-155" markalı ov tüfəngi götürülüb.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel:598-33-90 Faks:493-11-62

**Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.**

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**